Ч. 51 (14.583). Львів, середа 9. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Змова проти уряду СССР

В НАСВІТЛЕННІ БУХАРІНА І СВІДКІВ.

ПЛЯН „ПАЛАТНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ".

У понеділок дальше зізнавав Бухарін. Він заявив, що плян „палатного перевороту" зродився 1929—30. рр. Ягода намагався втягнути до змови команданта Кремлю Петерсона. Проєкт Томського — арештувати делеґатів на 17. партійний зїзд — відкинули, щоб не обурювати мас. Бухарін не підтримував звязків з німецькою дефензивою ні з білоґвардійською еміґрацією, зате він

організував повстанчий рух на Північному Кавказі.

ПЕРЕГОВОРИ З НІМЕЧЧИНОЮ.

Бухарін знав, подібно як і Риков, про переговори Карахана з Німеччиною. Шпигунством він не займався.

Шаранґович стверджує на питання прокуратора, що **Риков і Бухарін** вели шпигунську працю та підтримували контакт з польським шпигуном Бенеком, наркомом рільництва Білоруси.

Опісля Бухарін оповідає, що

Троцький вів з Німеччиною переговори у справі відірвання від СССР України та інших просторів.

Права опозиція не брала участи в тих переговорах. На думку Бухаріна Троцький загнався за далеко.

ЖІНКА — ШЕФОМ ГПУ.

Опісля складає зізнання як свідок **Яковлева**, що була шефом ленінградського ГПУ після вбивства Урицького та наркомом скарбу РССФР. Вона ствердила, що — як оповідав Бухарін — **змовники хотіли вбити Леніна, Сталіна і Свердлова.** Бухарін заперечує: вони — мовляв — хотіли лише **арештувати** тих трьох чорвоних достойників, усуваючи уряд. **Прокуратор** намагається доказати, що усунути уряд силоміць — це значить убити його членів; Бухарін заперечує.

Цікаве, що Яковлева оповідає подрібно про події зперед 20-ох років, подаючи цілі цитати з розмов з Бухаріном.

ІНШІ СВІДКИ.

Вечором зізнають як свідки ліві ес-ери й комуністи, арештовані під замітом змови на Леніна: Осінський, Менцев і Карелін. Вони потверджують, що **Бухарін брав участь в організуванні замаху на Леніна, Сталіна і Свердлова та в замаху Дори Каплан у 1917. р.** Проєкт вийшов від Троцького й Бухаріна.

„ЗНАЮ, ЩО НЕ БУДУ ВЖЕ ДОВГО ЖИТИ..."

Бухарін дальше все те заперечує і твердить, що ініціятором змови на Леніна, Сталіна і Свердлова був Троцький. Прокуратор дальше намагається доказати, що пляную́чи замах на уряд шляхом насильства, Бухарін хотів убити членів уряду. Бухарін твердить, що під насильством розуміється також арештування. **„Ось і я є предметом насильства, бо мене арештували — говорить Бухарін — а все таки живу, хоча**

я майже певний, що довго жити не буду.

Большевики арештують японців на Сахаліні.

ЯПОНІЯ ПОГРОЖУЄ РЕПРЕСІЯМИ.

Японський міністер закорд. справ Гірота заявив у парляменті, що Японія мусить ужити протисовітських репресій з огляду на те, що большевики переслідують на північному (совітському) Сахаліні японських рибалок та нафтові й корабельні підприємства. Большевики затримали 9 японських рибацьких човнів та арештували 58-ох японців — здебільша рибалок.

НЕ ДУМАЮТЬ ПЕРЕГОВОРЮВАТИ З КИТАЙСЬКИМ УРЯДОМ.

Опісля мін. Гірота ствердив, що тепер Японія не веде ніяких переговорів з китайським урядом і не думає їх вести, бо не хоче мати нічого спільного з Чанкайшеком.

Нові постанови румунської ради міністрів

Вчора (в понеділок) відбулося в Букарешті під проводом короля засідання ради міністрів, на якому м. ін. рішено подбати про направу шляхів, обєднати під спільним проводом при президії ради міністрів уряди преси, радія, фільми й туристики та зажадати від видавництв часописів і торговельних підприємств, щоб вони виказалися, відкіля мають капітал.

Товариства, які не оголосили цілей згідних з новою конституцією, розвяжуть.

ПОЛІТИЧНІ ПРАВА ДЛЯ ЖІНОК.

Дотепер у Румунії жінки не мали активного ні пасивного виборчого права; дістати його щойно завдяки новій конституції.

Німецький уряд займеться справою воєнних довгів?

Отвираючи торги у Ляйпціґу, німецький міністр господарства порушив справу звороту кольоній та сплати воєнних довгів, які Німеччина має у вислідї сумної памяти версайського мира. З огляду на те треба сподіватися, що німецький уряд висуне проєкт конверсії позичок Доза і Йонга. Німецька преса широко коментує ту промову.

Міністр Бек у італійського короля.

Нині в год. 10.45 італійська королівська пара приняла мін. Бека і його жінку на авдієнції, опісля — на сніданку; вечором мін. Чіяно уладить у його честь приняття. Крім того мін. Бек буде звиджувати деякі будівлі.

Шанування памяти Шевченка під окупацією.

ЯК ПЕРЕІМЕНОВУВАЛИ РІЖНІ НАЗВИ ШЕВЧЕНКОВИМ ІМЕНЕМ.

Коли на початку лютого року 1919 большевики вдруге захопили Київ і він опинився у становищі столиці „незалежної Української соціялістичної радянської республіки", в київській періодичній пресі, зрозуміло українській: „Вістях", „Більшовику", „Боротьбі" стали зявлятися статті про неодмінну потребу виконати те, що не виконано досі, про потребу якнайскоріше збудувати у Києві памятник Шевченкові.

Ще року 1911 біля входу до так званого Купецького Саду відкрили памятник Олександрові II-му роботи італійського різьбаря Ксименеса. Крім постаті царя на памятку внизу була постать Росії, яку оточували в національних одягах постаті інших народів, причім українець чомусь то стояв перед нею навколішках.

Всі ці постаті зняли зараз по революції, залишився тільки високий і широкий гранітовий педестал. На цей педестал поставлено невелике погруддя поета з білого гіпсу. Це і був перший памятник Шевченкові в совітській Україні. Погруддя розбили денікінці першого дня по вступі до Києва в вересні року 1919.

Не дуже то щасливо вирішено і з другим памятником Шевченкові в Києві. Як відомо ще перед війною зібрано на памятник поетові в Києві по цілій Україні понад 177 тисяч крб., і київська Міська Дума ухвалила поставити його на Михайлівській площі перед будинком реальної школи. Проти цього запротестував куратор шкільної округи, доводячи, що перед російською школою слід поставити памятник комусь з діячів російської історії. Тоді серед російських кол у Києві повстала думка створити від Михайлівського манастиря до Софійської катедри так звану „історичну дорогу" — обставлену з обох сторін памятниками діячів „російської історії" починаючи від Олега.

З огляду на очікуваний приїзд царя до Києва вирішено на наміченому для памятника Шевченкові місці збудувати „тичасовий модель" памятника княгині Ользі. І справді такий памятник (треба сказати дуже невдалий) з бетону з постатями Ольги і по боках: з одного апостолів Кирила і Методія, з другого Андрія Первозванного на постументі трохи вищому від землі відкрили в приїзді царя.

Постать Ольги зняли ще за першого приходу большевиків, а наші заставили дошками. І ось на цьому низенькому постументі поміж дірами рушт... поставлено невеличке погруддя Шевченка. Воно постояло недовго, бо і большевики зрозуміли всю ніяковість такого „памятника". Вшанувала поетову память нова окупантська влада, переіменовуючи старі, встановлені за царату, назви київських вулиць. Це зроблено досить удатно: на бульвар Тараса Шевченка переіменовано одну з найкращих вулиць Києва — Бібіковський бульвар, названий так colись у честь одного з прибічників Миколи I. київського генерал-губернатора за тодішніх часів — Бібікова, лютого ворога Шевченка і ...

країнців. Цим переіменуванням особливо пишалась совітська періодична преса, підкреслюючи, що назвати іменем поета революціонера вулицю можна тільки за часів „робітничо-селянської" влади.

І може було деяке здивування, коли зявилася тоді пригадка, що ще за реакційних сімдесятих років XIX. віку тодішнім свідомим українським одиницям пощастило вплинути на те, що надали назви трьом сусіднім вулицям: Тарасівської у честь поета, Паньківської у честь Куліша і Миколо-Ботанічної у честь Костомарова.

Київському оперовому театрові, розмірно новому, (бо збудованому в році 1901), надали большевики назву державного театру імени Лібкнехта, колишній театр Соловцова, одновіток оперового, названо театром імени Леніна, а найменший, старенький театр, колишній цирк, так званий театр Бергоньє на колишній Фундуклеївській вулиці переіменовано на театр імени Шевченка, де всередині, проти сцени повішено величезний портрет поета, невдалу лубочну копію з портрета роботи Репіна. У цьому театрі раніше грала українська драматична трупа теж імени Шевченка, потім цю трупу перетворено на український драматичний державний театр імени Шевченка з осідком у Полтаві і Катеринославі, пізніше Дніпропетровську (обидві назви чужі, окупаційні!). Театр цей передали щойно зорганізованому об'єктному „Березілеві" з Лесем Курбасом на чолі.

За Шевченкових днів року 1923 „Березіль" виставив премієру „Гайдамаки". Це була, правда трохи стилізована, трохи пристосована до тодішньої „революційности" перерібка з Шевченкової поеми, але без жадного каліцтва його, (що трапилося вже згодом) і вистава була, як то кажуть, вища за всякі похвали. Тодіж у пресі почали лунати голоси (а було це за часів українського „псевдоренесансу"), що в Києві, цьому „культурному Донбасі" України, українська трупа грає в найгіршому театрі. Отже „Березіль" переведено до театру імени Леніна, а театр імени Шевченка віддано російській драматичній трупі. Зчасом „Березіль" забрали до Харкова, тодішньої столиці, а на його місці почала грати київська державна українська драматична трупа імени Франка з Гнатом Юрою на чолі, а портрет Шевченка в цьому театрі його імени мусів дивитися на всякі російські песи.

Надали імя Шевченка також у Києві... лікарні для божевільних, відомій колись під назвою „Кирилівка". Навіть у совітській пресі траплялися здивовані запити, що спільного між Шевченком і лікарнею для божевільних?!

Перетворивши першу київську гімназію ім. Шевченка на першу трудову школу, нова влада ласкаво залишила за нею назву Шевченківської. І хоч цю школу в її закутку, в будинку колишньої лікарні колишнього Покровського, так званого у Києві Княгининого манастиря, залишили за перших часів майже на поталу долі, батьки учнів, учительський склад вирішили самі собі дати раду. Гасло було працювати так, щоб школа була гідна свого патрона. І це вона виконала на 100 відсотків. Незабаром школа ця стала найкраща, зразкова у всій Україні, постала ціла література про неї, і вже совітська влада пишалась нею, надсилала туди екскурсії ознайомлюватися із станом навчання і виховання в ній.

На першому місці в школі був культ Шевченка...

І майже ввесь учительський персонал школи опинився на лаві підсудних підчас історичного судового процесу Союзу Визволення України...

А восени 1929 року вбито в цій школі суто українську душу, позбавлено школу її назви і навіть змінено її нумерацію...

Надали імя Шевченка і колишньому міському музеєві на колишній Олександрівській улиці. На чолі цього державного вже музею імени Шевченка став академік Микола Біляшевський, найближчий, так би сказати, сусід небіжчика поета, бо збудував він собі вже давненько хатку на сусідній з Шевченковою горою, Княжій. Там його і поховано по його смерти.

1. травня року 1925 селяни довколишніх сіл навколо могили Шевченка біля Канева нібито з власного почину зняли хрест з цієї могили. Той великий хрест, що його спорудив колись відомий український меценат Василь Тарновський, той великий хрест, що разом з могилою і всією горою творив грандіозний, далековидний памятник поетові...

Влада пішла назустріч „волі народу", зрозуміло заапробувала цей учинок і збудувала на могилі інший памятник. 1-го липня його відкрили. Треба сказати, що свято вийшло досить імпозантно. Народу було дуже багато, представники від уряду, київської, місцевої влади, червоної армії, капеля „Думка", військові частини, безліч селянства, тощо. Було багато промов і не можна заперечити, що у всіх тих промовах чути було справжній пієтизм до Великого Небіжчика. Віддавано і данину сучасному, говорили, що царська влада тільки гнітила могилу поета хрестом, а памятник йому поставити спромоглася щойно совітська влада. Але не мистецькі і не любовно-надхненні руки створили цей памятник. Це був не дуже високий обеліск з якогось білого каменя з таким самим погруддям поета на ньому. Памятник цей якось не гармонізував з довкол. місцевістю, був цілком невидний здалека, і Шевченкова могила втратила свій попередній, справді величний вигляд.

Надавали імя Шевченка ріжним установам та місцевостям за перших часів дуже часто.

Так звенигородський окружний зїзд рад виніс постанову про переіменування назви округи на Шевченківську. Це задоволено, але потім підчас ріжних адміністративних реформ назва ця зникла. На Конотопщині було село Гирявка. На хутір під цим селом заїзджав колись Шевченко до Афанасії Олексіївни Лазаревської, цієї „божественної бабусі", яку він так називав у свому щоденнику, матері шістьох синів — близьких приятелів поета. Збереглася в цій садибі стара повітка, де ночував Шевченко. Досить довго можна було розібрати на величній старовинній тополі в густому садку — де як і колись на весні хрущі над вишнями гудуть — монограму з двох літер „Т" і „Ш", що її вирізав там власноручно поет...

І гирянська сільрада винесла побажання, щоб село переіменували на Шевченківку. Це задоволено, а із старої садиби з садом утворили заповідник імени Шевченка. Управляти цим заповідником влада доручила онуці А. О. Лазаревської — Ганні Олександрівні Осадчій, хоч це і не перешкоджало владі позбавити паню Осадчу виборчих прав і час до часу заарештовувати її, як колишню поміщицю та контрреволюціонерку. На перших кроках нова влада навіть декретувала день 11. березня як день памяти Шевченка [illegible] як революційне свято, але згодом і це [illegible]

Узимку р. 1926—1927 на київських [illegible] зявилася премієра-картина у двох серіях „Шевченко", в ній висвітлено життя поета від дитинства до смерти. Дуже добре грав у ній [illegible] Бучма. Фільма мала великий успіх, але її [illegible] згодом зняли з екрану, а про фільми на Шевченкові сюжети і чуток навіть не було.

На Крещатицькому завулку, колишній [illegible] зинці відшукали року 1927 під ч. 8а дерев'яний будиночок, в мансарді якого року 1846 мешкав Шевченко. В цьому будиночку в сімох кімнатах влаштовано музей Шевченка, де показано життя і творчість поета. В мансарді відтворено майстерню Шевченка.

Пропамятні дошки прибито в Києві до будинків: під ч. 11 на Георгіївському завулку, в [illegible] перед перебудованням мешкав Юхим Ботвиновський, приятель Шевченка, в якого у серпні 1859 р. гостював Шевченко і до будинку під ч. 10 на Оринниському заулку, який належав [illegible] телеві Іванові Юскевич Красковському і в [illegible] востаннє в Києві перебував Шевченко.

Усе це зроблено заходами Київської філії Науково-дослідчого Інституту ім. Шевченка, [illegible] твореного в роках 1927-1928...

І щойно 24. березня року 1935 совітська влада відкрила в Харкові памятник Шевченкові. У своїй промові з цього приводу Затонський значно більше говорив про Постишева та його роботу для України, ніж про Шевченка. Будують тепер памятник Шевченкові в Києві, а також [illegible] його могилі, яку цілком впорядкують.

І врешті ще про один памятник Шевченкові. Говоримо про видання його творів.

Видається, правда, там академічне видання творів Шевченка, але так поволі, що невідомо, коли його закінчать. Зате популярних його видань, все менше і менше. Ще за часів царату [illegible] довий присуд знищив частину Шевченкових творів, заборонивши їх друкувати і в виданнях [illegible] чимало білих плям, місць, відмічених крапками. Але завжди місця затушовані крапками це [illegible] дше поширюються між читачами. Отже [illegible] пантська влада на Україні вирішила [illegible] гічно: для чого викидати з Шевченкових [illegible] небезпечні місця і тим звертати на них [illegible] коли значно простіше можна їх перерібкою зфальшувати і вкласти в нібито Шевченкові слова потрібний зміст. Чи треба для цього коментаріїв?!

Одне можна сказати: Шевченко ще потрібний для окупаційної влади на Україні [illegible] віска, як слово „Україна", як форма. Але [illegible] зміст уже став занадто для неї небезпечний, [illegible] вона цей зміст або не показує або фальшує.

Інакше вшановує велику людину власний [illegible] да інакше ворожа. [illegible]

З польськоі преси.

„Слово Народове" не хоче...

„Слово Народове" знайшло нову велику українську небезпеку. Подумайте: „УНДО проєктує кинути до Львова пів міліона людей". Таким підзаголовком скрасив цей наш невтомний прихильник свою статтю п. н. „Кольосальна українська манифестація, яку підготовляють у польському Львові".

„Довідуємося, що т. зв. українські або, докладніше ундівські чинники підготовляють величанську, на кольосальну скалю українську манифестацію у Львові у днях 5-го і 6-го червня ц. р. Ця манифестація — це здвиг українських товариств „Сокіл", що його вже рік підготовляють і т. зв. всенародній здвиг з нагоди 70-ліття Т-ва „Просвіта". Роблять заходи, щоб у цих святах взяв участь також „Луг" масова руханкова організація, при чому патронат над цілістю перебирають: митр. Шептицький і партія Ундо".

„Слово Народове" бє на трівогу, бо — як пише — „українські чинники імовірно дістали вже дозвіл на цей зїзд і то просто з Варшави. Це тимбільше небезпечне, що „цей здвиг має перейти всі дотеперішні українські масові виступи", що „Сокіл" наказав, щоб у здвигу взяти участь усі члени, інакше їх виключать з товариства", що „Сокіл" має двацятькілька тисяч членів, „Просвіта" - ж це наймасовіше українське товариство, що має кількасот тисяч членів" і т. д. Але найбільша небезпека ось у чому:

„На всякий випадок по руських селах іде агітація під гаслом: Пів міліона українців має зайти до Львова дня 5-го червня. Організаційна підготова у [illegible] дата вимаршу з окремих місцевостей передбачена на 5 днів перед здвигом. [illegible] станти з окремих сіл мають [illegible] ваним походом піхотними [illegible] зами, складеними з возів. Залізниці [illegible] ють збойкотувати. Всі маршові [illegible] мають дійти до рогачок Львова і [illegible] тися тут, щоби потім рівночасно [illegible] Львова з усіх сторін".

Бачимо, що розвідка „Слова Народового" працює незвичайно. Дістати такі докладні [illegible] сти про наступ „Сокола" і „Просвіти" на [illegible] — до цього треба небудьякого сприту і [illegible] гії. І навіщо придалося „Соколові" і „Просвіті", що вони намагалися втримати [illegible] спупу в тайні аж до останньої хвилини! [illegible] міється: в тайні перед „Сл. Народовим", [illegible] воно мало ще одну нагоду зробити свого [illegible] ційного вола з мухи та повторити [illegible] раз з черги свої ідіотизми, [illegible] „що знав — те сказав".

Наприклад ця історія з бойкотом залізниці. Це теж „информація". Чи, бува, „Слово Народове" не помилилося? Може не хотіло, щоб так було, що залізницю бойкотували [illegible] бо дуже часто їх прохання за знижкою — [illegible] був горох об стіну. Міркуємо, що так [illegible] тепер буде. І „Просвіта" і „Сокіл" [illegible] прохання за знижкою для своїх членів, [illegible] чуть взяти участь у здвизі, дирекція [illegible] знижки не дасть і згідно з [illegible] ва Народового" це буде [illegible] українці бойкотують залізницю

З дальших ревеляцій „Слова Народового" довідуємося, що не вважаючи на жертви між окремими українськими групами, ніхто не робитиме перешкод акції УНДО, бо „всім якнайбільше залежить на манїфестації сили українства у Львові".

„Участь у зїзді мають взяти не тільки члени згаданих організацій, але також спеціяльно зорганізовані групи. Найгарячішу підготову можна запримітити у станиславівському воєвідстві, звідки в деяких випадках вибираються до Львова майже цілі села. Підготовляють багато груп у регіональних одягах, при чому ця підготова така інтенсивна, що вже сьогодні забракло матеріялів на однострої та народні одяги".

Як це добре, що „Слово Народове" про це написало. Мануфактурні фабрики у Бельську та Лодзі будуть йому невимовно вдячні. Вони напевно вдесятеро збільшать продукцію і робитимуть на три зміни тільки матеріяли на сокільські та лугові однострої, ну і на народні й регіональні одяги. Чи уявляєте собі, яка поправа конюнктури готова прийти?! Хто зна, чи не доведеться ще й інші фабрики перемінити на мануфактурні? А тоді безробіття зникне, як сніг на весну.

Це, так сказатиб, конюнктура в господарській ділянці. Та це „Слову Народовому" не промовляє до серця. Бо:

„Становище польської опінії супроти цієї української підготови ясне: польський Львів не може бути ареною українських манїфестацій. Міркуємо теж — не вважаючи на українську підготову, що так не буде!"

Ясно! Нічого з того всього не буде. Бо „Слово Народове" не хоче. Крапка.

—o—

Припинили діяльність читальні „Просвіти" у Павлокомі.

Виділ читальні „Просвіти" у Павлокомі, березівського повіту, дістав від повітового староства у Березові письмо з повідомленням, що староство припиняє діяльність читальні за те, що вона у своїй діяльности не трималася меж, означених статутом. Одночасно староство підкреслило, що хоч виділові читальні прислугує право внести відклик до воєвідства, проте це право не стримує рішення староства. Це рішення моглоб утратити обовязуючу силу щойно тоді, якби воєвідство до двох місяців після того рішення не розвязало читальні.

Виділ читальні вніс відклик до львівського воєвідства, подаючи в ньому, що за час 32-літнього істнування читальня „Просвіти" у Павлокомі вела завжди працю тільки в рямах свого статуту. Закиди, на підставі яких припинено діяльність читальні, не мають, як виходить з відклику читальні, ніякої основи, бо читальня ніякої протистатутової діяльности ніколи не вела та все придержувалась точно постанов статуту.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

„Наша політична розмова з урядом".

СЕНАТОР ЛУЦЬКИЙ ПРО ПОЛІТИКУ ТЕПЕРІШНЬОГО ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ У ВІДНОШЕННІ ДО УКРАЇНЦІВ.

В понеділок, 7-го ц. м. відбулася в сенаті генеральна дискусія над буджетом. Вже у вчорашньому числі „Діла", у вістках з останньої хвилини, дали ми коротеньку замітку про те, що деякі промовці гостро критикували уряд, особливо за його внутрішню політику, зокрема за політику у відношенні до національних меншин.

ЩОРАЗ ХИТКІШИЙ ГРУНТ.

Обговорюючи внутрішню політику сен. Слівінський сказав: „Грунт, по якому ходимо, стає щораз хиткіший, щораз частіше маємо до діла з тривожними явищами, від яких громадянство вже відвикло. В умах збільшується хаос і фермент. В ріжних, протилежних собі, політичних середовищах, йдуть спори та внутрішня боротьба. Малощо не всі чекають чогось, що має прийти, кожний чекає чогось іншого, а в суті речі ніхто не знає, що прийде. Політичне життя сьогоднішньої Польщі — це життя у ждальні. З намулу теперішних суперечностей щораз виразніше виринає примара типової польської анархії, тобто боротьби усіх з усіми, боротьби безсилля з безсиллям, боротьби без великої провідної ідеї і без надії наїнебудь перемоги".

ПРИКОРДОННИЙ ТЕРЕН.

Сен. Мальський заторкнув у своїй промові справу східних окраїн держави: „До східних окраїн відносимося все ще як до прикордонного терену, що не дає поля для приватної ініціятиви. Мусимо знайти спільну мову. Тоді розвяжемо меншинну проблему на наших східних окраїнах. Це ніщо інше як тільки короткозорість — твердити, що на терені Виленщини й Новгородеччини нема нікого, що говорить по білоруськи.

НА ШЛЯХУ МРЯЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ.

Сен. Міхалович уважає, що шлях, яким сьогодні йде влада, не доведе до цілі, тому треба вибрати інший шлях.

„Після струсу, яким був відхід великого маршала — говорив сенатор Міхалович — перед Польщею стануло два шляхи: або знайти нового провідника або йти збірним зусиллям. Тимчасом замісць піти шляхом конституції ми ступили на шлях мрячної концепції і тримаємося її цілий рік. Попри уряд Річипосполитої повстала група, що має виконувати владу. Всупереч 5-ій точці конституції зажадали від громадян, щоб вони занехали власне думання і підпорядкувалися якійсь надрядній організації. Ми були свідками, як шеф „Обозу", що не має ніякої єрархії в державному житті, бере участь у

М. РУДНИЦЬКИЙ.

ЗБУДЕНІЛІ ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ.

Знову роковини Шевченка? Без округлої дати, звичайні, щорічні. А що пригадуємо їх що-року то вже аранжери деяких Шевченківських свят починають добирати навіть поодинокі роки з життепису поета, щоб мати „ювилейні" цифри з пятками і зерами на кінці.

З одного боку часом десь чути голос, що пора б скінчити з добою, коли поезія та життя Шевченка були зброєю національної та освітньої пропаганди, бо ми вже виросли з неї, — з другого не маємо чим заступити таких традицийних свят щораз нудніших, щораз більше змеханізованих.

От минулого року святкували роковини М. Шашкевича. Писали статті, промовляли, збирали достойників на академію, але „Русалки Дністрової" ніхто не передрукував; ніхто і не зацікавився, як виглядає та книжечка, яку мало хто бачив.

Не можна мати претенсії до нашого громадянства, щоб воно читало бодай раз на тиждень Шевченка, як англійці біблію. Клясиків читає (бо мусить) молодь у школі — скрізь, але скінчивши школи француз не читає поезій В. Гюго, англієць не читає Байрона, німець не читає Гетого, ані італієць Леопардія. Архитвори великих національних поетів спочивають у бібліотеках і чекають на спеціялістів-літературознавців, критиків, професорів, поетів.

Не треба обурюватися, що і в нас не інакше. Коли є земляки, які впевняють, що „Кобзар" був їх настільною книжкою, то це тільки доказ, що вони не мають вуха ні серця для поезії. За вік читаючи „Кобзаря" для приємности і з захоплення, можна його вивчити напамять на ціле життя.

Знаємо виїмкове становище Шевченка в історії нашого національного відродження. А проте наша пошана для нього не відповідає ні трохи цьому виїмковому становищу. У таких часах як нинішні, коли що-місяця якесь товариство організує роковини собі або якомусь достойникові і що-року кілька разів повторяємо ювілейне видовище — штучне, вимучене і безмістовне, як усі ювилейні програми, Шевченко заслуговував би врешті на те, щоб до нього прикладали мірку великих европейських поетів.

Роковини великих европейських поетів у їх рідних країнах — рідкі, як поява великих поетів і поява безсмертних творів. Тільки великі артисти десь колись уміють передати зі сцени привабу і міць їх почувань, — тільки великі критики вміють відкрити нам деякі таємниці їх творчости, а ми, пересічні читачі, розгорнувши у зрілому віці випадково якусь сторінку їх давно читаних творів, тільки часом задумаємося над дивним враженням, що злилося з якимись нашими особистими переживаннями.

Чи ви справді вірите в те, що можна щороку в усіх органах нашої преси і в усіх салях, де відбувається Шевченківський концерт почути щось таке, що змініювалоб наше захоплення поезією нашого найбільшого поета? У готових видрукованих уже студіях найбільших шевченкознавців знайдете тільки те, що вони передумали про Шевченка; коли захочете позичати в них думки, можете наслідувати тільки наших бідних школярів, які на завдану тему мусять про Шевченка витиснути з себе дві-три сторінки, над якими їх учитель, обкладений підручниками, мусів би не менше намучитися!

Думки про великого поета можуть родитися тільки під безпосереднім впливом лектури. Вони не можуть родитися раз на рік в означений день, ані на домагання святочного комітету, ані на власне бажання.

Чи хто вірить в оману святочних красномовців, буцім-то думки про поета кинені у масу причиняються до того, що слухачі починають поета читати! Чи навіть хто вірить у те, буцім-то сотні тисяч примірників „Кобзаря" розійшлося між нашим загалом?

Якби кілька років тому наші наддніпрянські земляки не були зорганізували власними силами при Українському Наук. Інституті у Варшаві перше повне видання творів Шевченка, то ми й досі не зналиб, кілько томів таке видання може мати... Від смерти Шевченка всі такі галицькі видання були куці, пообрізувані і без коментаріє.... як галицьке життя.

Чим більше ми читали і чули думок про Шевченка, тим більше відчуваємо потребу піддатися струмові особистих вражінь, коли беремо в руки його твори. Оригінальних образів і надхненних поривів поета не можна заступити міркуваннями ні висновками. Та мало вірити в животворну міць поезії. Вона-ж зовсім ріжна для одиниць, що сприймають її наскрізь індивідуально, відповідно до потреб тих рідких хвилин, коли беруть у руки літературний твір, і ріжних для загалу, що не відчуває, бо не має змоги відчувати ріжниці між голосними актуальними покликами громадських діячів і акордами самотньої Музи.

Велика це радість для людей закоханих у літературі, коли такі рідкі зразки поезії як „Кобзар" відбиваються не меншою луною, як промови диктаторів із балькона перед багатотисячною юрбою. Але і нема причини сумувати, коли „Кобзар" зазнає вже тої самої долі, що неоднї твір найбільших европейських поетів. Не треба тільки підтримувати оману, що втримуємо свого великого національного поета на педесталі, коли ставимо на естраді його бюст або обвішуємо його портрет вишиваними рушниками. Пошани для літератури і захоплення творами письменника не всі можуть у громадянстві висловлювати однаково, коли це громадянство складається з маси, яка готова йти за будьяким покликом зредагованим у найгіршій прозі з будьякими підписами і з одиниць, які відчувають ріжниці між прозою і поезією, твором і макулятурою, графоманом, талантом і генієм

васіданні ради міністрів і що державний підсекретар в одному з найважніших ресортів посвячується майже цілковито працям цього „Обозу“. Я подивляю жертвенну працю п. прем'єра, але не можна виконувати влади у тіні надпрем'єрів. Треба розкласти працю на помічні сили. Такою силою є сила характеру. Цієї сили не маємо забагато серед людей, що в якінебудь спосіб беруть участь у виконуванні влади у Польщі. Бо відійшов „єден монж опатшносьцьови, і позостали тисьонце менжуф „набачносьцьових“. (Даємо це речення в оригіналі, бо його в уваги на гру слів не можна перекласти).

„Політичні зїзди і зїзди службовиків, виразно кажуть, що хочуть могутности Польщі, але ця могутність — це не гето вибранців, це реалізація 1-ої точки конституції, яка каже, що польська держава — це спільне добро всіх громадян. Не можна одною рукою давати конституцію, а другою ординацію, що перекреслює права, які випливають з конституції.

КРИТИКА УРЯДУ БЕЗ НАСЛІДКІВ.

Сен. Бинський стверджував, що в часі теперішньої буджетової дебати була річева критика уряду, але без наслідків. Де інде така критика спричинила би якщо не уступлення уряду, то бодай його реконструкцію. Ця критика мала ту відемну сторону, що спричинила дальше послаблення авторитету уряду. Польщаж домагається сильного уряду з ясною програмою, що мав би довіря і підтримку усього громадянства. Це може статися щойно тоді, як законність і її підстава — конституція буде у відповідному пошанівку.

ТРЕБА ЗМІНИТИ ВИБОРЧУ ОРДИНАЦІЮ.

Сен. Руг домагався зміни виборчої ординації: „Сьогодні не тільки в опозиційних колах чуємо домагання, щоб змінити ординацію. В попередньому соймі я голосував проти цієї ординації. І сьогодні так, як перед трьома роками, стою на становищі, що її треба змінити“.

„ПОМИЛКИ, ЩО ВІДСУВАЮТЬ ВІД НАС НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИНИ“.

„В саму пору — говорив сен. Бечкович — появилася заява уряду у справі меншин. За заявою мусить піти адміністрація не тільки в думці розпорядків, але й у свому відношенні до проявів господарського і культурного життя. Треба ствердити, що неодин керманич державного життя на окраїнах робить помилки, які відсувають від нас національні меншини, передовсім славянські та запропащують ідеї, що їх Польща має реалізувати на східних землях“.

„СТРИМУЄМОСЯ ВІД ГОЛОСУВАННЯ НАД БУДЖЕТОМ“.

Від українців забрав голос у цій дискусії сен. Остап Луцький.

В 1935. році — говорив промовець — провідники політичного життя українців прийшли до переконання, що українцям не можна відступати від історичної лінії розвитку, що Збруч і Риська лінія не мусять бути національною трагедією, що в Росії вирішиться остаточно доля українського народу, а проблема буття українців залежить від того,

чи українці зуміють відірватися від Росії не тільки комуністичної, але і від всякої Росії.

Добре передумавши справу ми рішилися в імя української рації звинути фронт боротьби з Польщею. Ми заявили про те польському урядові і ствердили, що на нашу думку можна угідити українську політичну рацію з державною рацією польської держави. Ми хотіли жити й розвиватися на грунті польської конституції. Факт, що в межах польської держави знайшлася багатоміліонова українська людність — це не колода для польської держави, це може бути тільки щасливою ставкою, так як щасливою ставкою для українців може бути риська лінія. Бо по цей бік знайшлися осередки свідомомого українського елементу, що можуть знову рушити українську справу. Щоб вести таку політику, до цього треба великого капіталу і довіря у польському громадянстві і тому ми перевели наш нарід на

Непопулярний шлях спільних виборчих лист.

Ясно й рішуче зложили ми заяву у справі армії, як оборонної сили держави. Від нас вплинули перш датки на Ф. О. Н. Здаємо собі справу, що наше становище скріплює починання польської держави на відтинку закордонної політики. У соймі почули ми слова промовця, що найбільшим ворогом держави є митрополит Шептицький, ба, що більше, що він є патроном комуніз... [fold] ...жуся з твердженням пана прем'єра у ... меншин. Знаємо, що є проворні голови у ...ому громадянстві, але не вони рішають ...міну клімату в ділянці польсько-україн... взаємин. Нема кия, що бючи нас не вдаря... Українські се... політичну рацію держави. Українські се... з засадничих мотивів не голосуватимуть... буджету. Не зміняємо нашої політичн... Наша політична рація т. зв. нормалізац... залишається правдивою надалі. Але стрим... від голосування над буджетом. Це

наша політична ...ова з урядом.

Нам дуже залежит... тому, щоб думка польського громадянств... українській справі основно змінилася, щоб ...ське громадянство відчуло слова марша... ...судського: „Річ в тому, щоб наша країна з... ...ла, що свобода — це не химера, що с... ...а — це не є ні, одному все можна, другом... якщо має дати силу, мусить по...що свобода, ...ти руку сусідам і противникам і не тільки ... свому упиратися.“ Як представник свідо... української громадянства кидаю думку: ...опустім, щоб малі люди нищили великі дум... великі справи.

ВІДНОВИТИ КАТЕДРУ УКРАЇНСЬКО... ...ОВИ У ЛЬВОВІ.

У дальшій низці промовців після с... О. Луцького промовляв ще сен. Дзедушицьк... Галичини, який полемізував з сен. Луцьк... але заявив, що в одному підтримує сен. Лу... кого: „Звертаюся до п. міністра освіти, що... відновив катедру української мови у Львові. Це справедлива вимога, щоб була змога плекати українську культуру. На цьому становищі станули ми у Хліборобській Палаті у Львові, де ми ввели українську мову побіч польської.“

—o—

З білоруського життя.

(За „Білоруськими Вістями“).

ВОЄВІДСТВО ВІДКИНУЛО ВІДКЛИК У СПРАВІ ПРИПИНЕННЯ БІЛОРУСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОМІТЕТУ.

Після того, як городське старосто у Вильні припинило в половині січня ц. р. діяльність Білоруського Національного Комітету, управа Комітету внесла від цього рішення городського старости відклик до воєвідського уряду у Вильні. Дня 7-го лютого ц. р. прийшла відповідь воєвідства, яке відкинуло відклик, і цим самим рішення городського старости залишилося в силі.

ЗА ЩО ПРИПИНИЛИ „БЄЛАРУСКУЮ КРИНІЦУ“?

Б. редактор „Беларускої Криніци“ Й. Позняк дістав з Найвищого Суду повідомлення, що єдину його пресову справу за звідомлення з нарад Ради БХД у дні 19. І. 1936 р., якої не відхилив був Окружний Суд, Найвищий Суд відхилив і тому вона ще раз знайдеться перед судом. Таким чином часопис „Беларуская Криніца“ не має ані одного засуджуючого присуду, та не зважаючи на це цей часопис влада припинила ще 18-го грудня 1936 р.

НЕ ДАЛИ ДОЗВОЛУ НА БІЛОРУСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО.

Група білоруської інтелігенції в Ошмяні мала намір започаткувати видавництво білоруської популярно-наукової бібліотеки п. н. „Щотижня книжечка“. Але ошмянське повітове староство не дало на це видавництво дозволу.

ЗНАК ЧАСУ.

„Хрисціянская Думка“ (ч. 5.) у передовій статті п. н. „Розмова редакції з читачами“ дає таку відповідь на запитання одного з читачів, чому редакція не друкує тепер поіменних потверджень на вплачену передплату в самому часописі: „Багато, особливо ті, що як передплатники або як жертводавці, надсилають більші суми не бажають собі, щоб про них знали, або щоб хтонебудь міг хочби тільки догадатися і просять про них мовчати“.

ЗАСУДИЛИ ПОЕТА ЗА ЗБІРКУ ПОЕЗІЙ.

Молодого білоруського поета М. Танка, автора поеми „Нароч“ і збірки поезій п. н. „Журавінави Цьвети“, притягнули до судової відповідальности за перший том творів п. н. „На етапах“. Суд першої інстанції звільнив обвинуваченого від вини, але в другій інстанції засудили його на 6 місяців вязниці. М. Танк відкликався до Найвищого Суду.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Ч. 43. Середа, 9. березня (24. лютого) 1888.

„ЧОРНІ КАРТИ З ЕКОНОМІЧНОГО ЖИТТЯ ГАЛИЧИНИ“.

Під цим наголовком „Діло“ подає зміст книжки посла до парляменту Ст. Щепановського п. н. „Нендза Ґаліції в цифрах і програм енергічного розвою господарства крайового“. Автор цієї книжки виказує, що хоча Галичина — це виключно хліборобська країна, то хліборобство в ній стоїть найгірше з усіх країн Европи.

„Головні плоди хліборобства — це: збіжжя, худоба й молоко.

„В останніх літах Галичина продукує пересічно на один рік 16.5 міліона метричних сотнарів збіжжя і 30 міліонів сотнарів бараболі. Конґресівка, яка щодо хліборобської людности стоїть з усіх країв найближче до Галичини, виказує продукцію збіжжя вищу на 8.5, а продукцію бараболі вищу на 7 міліонів сотнарів. Продукція збіжжя у всіх інших країнах без порівнання корисніша.

„В Галичині припадає на 1000 голов хліборобської людности 351 штук худоби. В Конґресівці на таке саме число людности — 587 штук худоби, у Мадярщині — 760, Німеччині — 1028, Франції — 1066 Румунії — 1162, Ірляндії — 1350, Англії — 1646.

„В Галичині припадає на одну голову хліборобської людности витворених хліборобських плодів 6.7 сотнарів, в Конґресівці — 9.1, Мадярщині — 9.3, Ірляндії — 11.4, Німеччині і Франції — 16, Бельгії 17 Англії — 22.

„Вартість цілої красвої продукції в Галичині виходить на 341 міл. зр. або коли брати за підставу розділу теперішнє число людности 6.400.000 — по 53 зр. на голову. В Конґресівці, у Мадярщині і в Румунії припадає на одну голову 91 зр., в Англії — 300 зр.“

ВІСТКИ З УКРАЇНИ.

Полтавське ґуберніське земство розписало збірку на будову школи ім. Гоголя, яку мали основати замість памятника в родинному місті Гоголя. До 1-го січня 1888 р. вплинуло з цієї збірки 31.000 рублів і ...ої російської держави. Земство вирішило основати у Миргороді (Гоголь родився у селі Василівці) ...ьно-промислову школу з такими відділами: ...я та виливання форм з глини, різьби в дереві та ...різі, токарське ремесло, ґравірування, моделювання і т. д.

* * *

В... по Костомарові відступила своїм завіщанням Т... „Літературний фонд в Петербурзі“ літературні п... на всі твори і рукописи М. І. Костомарова. До... з цього мали бути ненарушним капіталом ім. Ко...марова, а з його відсотків мали бути дві стипендії п... харківськім університеті для фільольоґічного фак...тету, особливо для студентів, що займаються істо...р. Гроші, що залишаться від стипендії, мали йти ...дохід фонду на виховання дітей письменників та ...них.

„НАЯНОВІШ... УЖИТОК З ТЕЛЕФОНУ“.

В новинці під ...ким наголовком: „В англійських шпиталлях має кожн... недужий на заразливу недугу над своїм ліжком т...фон, яким можна з ним говорити без небезпеки з...азитись“.

СМЕРТЬ МОЛОДОГО ПОЕТА.

У Вильні вмер бага...онадійний білоруський поет-початківець Володим...р Казаревич. Походив з бідної селянської р...дини з поставського повіту і був учнем Білорусь...ої філії Держ. Гімназії ім. Юл. Словацького. Безпосередня причина смерти, як подає білоруська преса — це комплікації після перебутої грипи.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА „БІЛОРУСЬКЕ КАТОЛИЦЬКЕ ВИДАВНИЦТВО“.

При кінці лютого відбулися загальні збори „Білоруського Католицького Видавництва“, яке, не зважаючи на важкі умовини праці, гарно розвивається. Головою Т-ва вибрали через аклямацію дотеперішнього голову о. Адама Станкевича.

НА НАУКУ ДО ІТАЛІЇ.

Молодий білоруський артист-маляр Петро Сергеєвич виїхав до Італії, щоб там продовжувати малярські студії.

—o—

По широкому світі.

Альбанський король Ахмет Зогу одружиться з ґрафівною Апоні 27. квітня ц. р.

Італійська агенція Стефані рішуче заперечує поголоску, немовби Італія запропонувала б. неґусові поворот до Абісинії.

Румунський король приїде 22. ц. м. зі ...ном до Льондону.

Предсідника італійського сенату Федерзоні вибрали президентом Італійської академії, на місце д'Анунція.

В Уруґваю відбудуться 27. ц. м. вибори президента.

Не зволікайте з присилкою дару на користь Рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі сучасної доби!

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Реформа основ виміру ґрунтового податку.

Клясифікація ґрунтів у звязку з реформою ґрунтового податку добігає до кінця. Про це ми писали вже на сторінках нашої преси. Нажаль не маємо дотепер ніяких звідомлень, як вона відбувається у краю. Хочемо вірити, що все йде якнайкраще. Всеж таки це за поважна справа, щоб її залишити на боці. Іде-ж про устійнення раз на кількадесять років основ виміру ґрунтового податку, що є підставою всіх інших даний. Іде про клясифікацію ґрунтів, що її переводять клясифікатори повітових клясифікаційних комісій при скарбових урядах. Невже направду так добре клясифікують ґрунти, що нема рекурсів у воєвідських клясифікаційних комісіях? З практики знаємо, що на клясифікацію ґрунтів при комасації майже все і всюди є жалоби. А клясифікація для податку не менше важна справа, як комасація. Деж шукати причин такої мовчанки? На нашу думку або селяни легковажать собі клясифікаційну акцію, бо покищо ніхто їх не тисне, або не знають значіння цієї акції, або застрашені. Доходять до нас чутки, що клясифікатори інформують селян, що рекурси коштують гроші і можуть наразити селян на величезні кошти приїзду воєвідських комісій на ґрунт.

Знаємо, що цього року випала клясифікація гірших ґрунтів некорисно і то тому, що був сухий рік і підмоклі ґрунти добре представлялись, навіть були добрі збори. На це звернули увагу хліборобські організації і львівська хліборобська палата виступила з меморіялом до міністерства, щоб припинити клясифікацію підмоклих ґрунтів у 1937. р. Однаке клясифікацію переводили на таких ґрунтах далі, признали доволі високі кляси і селяни не вносили на це рекурсів.

Не хочемо, щоб повторилась у цій справі історія. Вже раз поклясифікували ґрунти наших селян за високо і годі було вести якінебудь поправки. Щойно б[...]межні поділи господарств і дегресія ґрунт[...]ого податку вирівняла дещо кривду. Клясифікація ґрунтів — це дуже важна річ. Мініс[...]рство видає на це міліонові суми. Отже сл[...] допильнувати, щоб і на користь селяни вона випала. При клясифікації поправляють катастр та устійнюють посідачів. І цього слід допильнувати, бо пізніші поправки будуть за дорогі і тяжко буде їх переводити.

Тепер відбуваються наради та устійнюють економічні округи для податку. І на ці наради „Сільський Господар" виделеґував своїх представників, що знають свої повіти. Це теж важка справа, але вже на відповідній дорозі. Тому вертаємося таки до клясифікації.

Де ще остаточно не затверджено клясифікацій — радимо провірити докладно реєстри і пляни, а у випадку сумнівів вносити рекурси до воєвідської клясифікаційної комісії. Нема ніяких труднощів. Слід лише основно перестудіювати приписи, що містяться у книжці, виданій „Сільським Господарем" у Львові п. н. „Клясифікація ґрунтів" (ціна 1 зол. і 25 сот. на пересилку); постанов закону не можна переочити, бо уряд відкине рекурс. **Рекурс вільний від стемплів,** а всякі кошти приїзду комісії покриває держава і нема чого боятись коштів комісій. Де клясифікатори мильно інформують і страшать коштами, слід про це донести до „Сільського Господаря" у Львові, Руська 20. Ще раз зазначуємо, що крім підвод і робітників при клясифікації не поносить селянин ніяких коштів.

Пригадуємо, що першою інстанцією, до якої слід зголосити жалоби — це протоколи клясифікатора. Протокол підписує двох представників громадської ради. Вони повинні теж допильнувати, щоби клясифікацію перевести якслід.

Інж. І. Лапчук.

Чому чеська преса виступила проти судів присяжних.

У звязку з поміщенням у „Ділі" з 23. м. м. (ч. 39) реферату надради. д-ра Д. Стахури п. н. „Чи присяжні суди відповіли своєму завданню" дістали ми запити від наших читачів. Хто це така Вельґова, що з приводу її справи чеська преса повела кампанію проти суддів присяжних у Чехословаччині? Дістаємо теж запити, яку ролю відограють „нотаріяльні уряди" на Закарпатті? На ці запити подаємо коротке вияснення: Вельґова — це прізвище молодої 25-літньої дружини старшого судового надрадника Вельґа у Брні. Сама вона була донькою сторожа. Вельґо познайомився з нею в парку і в короткому часі після того одружився з нею, але потайки. Подружє життя виглядало так, що молода жінка відвідувала свого чоловіка — на його виразне бажання — лише час до часу, мешкаючи постійно у своїх батьків. А що чоловік поводився з нею дуже брутально — молода жінка зненавиділа його. Про свою незавидну долю оповіла своїм батькам у присутности якогось Черного. У відповідь почула заввагу, що такого чоловіка слід убити. Ця думка так довго мучила молоду жінку, що вона за 10.000 кч. згодила того Черного, щоб він убив її чоловіка. І дійсно одного вечора пішла з Черним до помешкання свого чоловіка і сховала його до лазнички. Вельґо по своїм повороті до хати почув якийсь шелест у лазничці, зайшов туди і там Черний втопив його у лазничці з водою. Прокуратор у Брні притягнув до відвідальности Черного за вбивство, Вельґову за намову до вбивства. Судді присяжні потвердили вину Черного і на основі вердикту трибунал засудив його на 30 років вязниці; вину Вельґової присяжні судді заперечили прихилившись до тези оборонця, що вона діяла під психічним примусом. Тоді чеська преса повела завзяту кампанію проти суддів присяжних. Отже справа Вельґової наробила стільки шуму в Чехословаччині, що справа Добошинського в Польщі. А що найвищий суд у Празі скасував присуд у справі звільнення Вельґової — проти неї відбулася нова розправа перед іншою лавою присяжних, яка теж заперечила головне питання щодо вини в убивстві свого чоловіка, зате потвердила додаткове питання про співучасть в убивстві. На основі такого вердикту Вельґова дістала 12 років вязниці. Справа Вельґової опинилася вдруге у найвищому суді у Празі. Якщо найвищий суд не затвердить присуду — Вельґова стане втретє перед судом присяжних, який може її зовсім увільнити від вини і кари.

Щож торкається „нотаріяльних урядів" на Закарпатті — то це орган адміністраційної влади на селі. Нотарем може бути особа, що скінчила середню школу, склала іспит зрілости і має дворічну практику в нотаря. Нотар має свою канцелярію службовиків і є зовсім незалежним від громадського уряду, себто від війта (старости). В обсяг його ділання входять цивільні шлюби, складення громадського буджету, право „вета" щодо рішень громадських рад і т. д. Головним обовязком нотаря за часів мадярської влади було перевести „добре" вибори.

•

До згаданого реферату „Чи суди присяжних відповіли своєму завданню" вкралися такі дві прикрі друкарські помилки: в 22-ім рядку другої шпальти видруковано помилково „винних", а має бути **„невинних"** і в 42-ім рядку цієї шпальти замість „ще не кожний" видруковано **„кожний"**.

Нові напрямні у спадковому праві.

Зміст реферату м-ра Юрія Фединського, що його виголосив на І. конґресі українських адвокатських аплікантів у Львові 20. лютого 1938.

Дотеперішня історія людства виказала, що країна духа й організм права не підлягають впливам смерти. Потреби правного обороту вимагають тяглости і безперервности правних відносин поза межі зазначені природою. У способі унормування переходу спадщини на спадкоємців бачимо значні ріжниці у поодиноких періодах, залежно від цілости суспільного ладу у даному часі. У давньому германському праві майно померлого переходило з самого права на його родину. Пізніше під впливом римського права і Церкви розвивається тестаментова форма дідичення. Воля спадкодавця висувається на перший плян. У браку важного завіщання спадщина дістається у руки законних дідичів, себто родини. Через це не захитується природна тяглість правних відносин, тому, що на місце розмірно коротко живучої одиниці входить вже значно тривкіша ціла ґрупа, якою є родина. Спадкове право, що має на меті злагіднити потрясення у маєткових відносинах, які спричиняє смерть спадкодавця — переказує спадщину померлого особам, що йому безпосередньо чи посередньо завдячують життя, або яким сам спадкоємець у такий сам спосіб своє життя завдячує. Та при цьому унормуванні навіть найслушніші приписи закона мусять уступити місця відмінній волі спадкодавця.

В останніх роках, коли відійшли від перебільшеного індивідуалізму і матеріялізму (головно у Німеччині), змінилися основно теж і підстави спадкового права. Одиниця — як член колективів вищого ступня — має перемінитися з необмеженого пана теперішности на посередника поміж минувшиною і будуччиною, буде завідувати матеріяльними добрами наче з доручення тих вищих обєднань та буде переказувати їх нащадкам. Тими вищими обєднаннями є родина і держава. Тому тенденцією нового спадкового права є видатно обмежити самоволю одиниці в користь родини і держави. В цій цілі реформатори спадкового права стараються робити застереження щодо завіщань та запевнити державі вплив на зміст завіщань. Є плян увести всякі особові і річеві обмеження, як підвищення віку тестатора, виключення осіб позбавлених державного громадянства (німецький закон з 5. XI. 1937). В 1933. р. усунув німецький закон про дідичні господарства зпід довільної диспозиції спадкодавця цілі великі комплекси нерухомостей, що з них утворено нові господарські одиниці, які переходять з батька на сина у спосіб законом точно унормований. Тут можна додати обмеження щодо того, як набувати тестаментовою дорогою ґрунти у прикордонній смузі та чужинцями. У Німеччині введено перед кількома місяцями нову підставу видідичення, а саме з причини подружжя арійця з жидом або з жидівським мішанцем без вимаганого дозволу держави. Якщо йде про форму завіщань, то суддя чи нотар будуть мати право і обовязок співділати при заяві останньої волі та поучати спадкодавця про доцільність такого, а не іншого розпорядження майном. Кількість власноручних (приватних) завіщань має бути обмежена. Понадто суди будуть уневажнювати завіщання, яких зміст буде противитися обовязкам чесного спадкодавця. А обовязком чесного спадкодавця є не забувати про своїх найближчих. Суди будуть теж мати право поправити хибні постанови завіщання в дусі суспільно корисному в тих випадках, коли таке управильнення покажеться доцільним. Законний порядок дідичення буде обмежений лише до кола близької родини (діди з нащадками), а в її браку спадщина припаде державі.

Нове спадкове право починає виказувати деякі подібности до середневічного права. Як тоді воля спадкодавця не грала ніякої ролі, а спадщина припадала родині — так тепер волю спадкодавця дуже поважно обмежують, а спадщину призначують членам родини, звязаної вузлами спільного походження, понадто ширшій родині — державі. До моменту великого значіння родини як підстави спадкового права долучується чинник держави як першорядний момент. Завданням новітнього спадкового права стає вирівняти та зєдинити інтереси держави і родини.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

Сторінка без політики.

Драматична погоня за автом злочинців.

Робітники трикотарні фабрики Гастона Вердіе у Фер Шампенуаз сполошили є 5 годині рано трьох якихсь мужчин, що грабили склад. Злодії вспіли втекти до авта, яке ждало на них біля воріт фабрики і віїхали „повним газом“.

Робітники счинили алярм і дали знати телефоном до жандармської станиці, яка у свою чергу повідомила всі довколичні станиці. На дорогах уставили негайно рогачки. Першу рогачку у Фертіе-Гоше бандити просто розбили, кинувши на неї повним розгоном своє авто. Тоді жандармерія мусіла змобілізувати поліцію чотирьох сусідних департаментів.

Почалися драматичні лови, які закінчилися смертю одного жандарма. Та й один із злочинців згинув у бою з поліцією, один важко ранений, щойно третього вдалося поліції вхопити.

Лови на бандитів

Дорога, на яку завернули злочинці, розбивши першу рогачку, вела до містечка Кульомiе. Жандарми розмістилися на передмістях. У середмісті переведення „боевих операцій“ взяв на себе комісар Люісіян.

У віддалі кількох кільометрів від Кульомiе стоїть малий гайок. Бандити запримітили в ньому жандарма Бунено, якого вислали туди на стежу. Бувено не вспів ще навіть набити свій кріс, як його вже поцілила куля бандитів.

Злочинці зрозуміли, що їм не вдасться вже далеко втекти на авті, якого опис уже скрізь поліція переслала. Тому покинули авто в гайку, коло трупа вбитого жандарма і самі пустилися пішки у напрямі Кульомiе. По дорозі стрінули вони пекаря, який розвозив хліб на своїм вантажнім авті.

До пекаря звернулися дула трьох револьверів.

— Злази з машини, бо — то смерть!

Бандити сіли на авто і віїхали повним розгоном у напрямі Кульомiе.

Бій у центрі міста.

Жандарми, які зорганізували в місті облаву-прецінь, не могли спершу зрозуміти, чому пекар жене своєю машиною зі скоростю 80 км. на годину. Вони ледви вспіли відскочити на бік, щоб пропустити авто бандитів. Стріляти ніхто не відважився, бо в місті було під ту пору багато робітників і жінок.

Комісар Люісіян почув алярмові свистки. Десять секунд пізніше авто віхало на головну площу міста. Комісар та один поліциста почали стрілянину. Бандити відстрілювалися з ручних скорострілів та автоматичних пістолів.

Авто завернуло в бічну вулицю і бандити втекли утрете від поліційної погоні.

Кровавий епільог.

Телефони почали нагально алярмувати сусідні поліційні станиці, щоб воно не було, рішуче задержати вантажне авто пекаря, яке стало панцирником бандитів. На вулицях поуставляли справжні барикади. В 9. годині рано авто затрималося при одній із таких перешкод у Ребе. Перебитися крізь заставу не було змоги.

— Будемо боронитися — крикнули бандити.

І почали знову стрілянину. Вони зранили одного жандарма в ногу. Одначе він, не зважаючи на біль, скривився за залізно-бетоновий стовп і почав обстрілювати бандитів. Стріляв він цільно. Одного з бандитів убив, другого зранив — третій бандит сам піддався.

Десять хвилин пізніше раненого бандита відставили до лічниці, арештованого перевели до поліційної станиці на слідство.

Арештований був робітником, який 5 літ працював у згаданій фабриці Вердіе. Він запевнив, що не знає прізвищ двох інших бандитів. Він знав їх тільки як „Бебе“ і „Перо“.

Вони познайомилися недавно і рішили ограбити фабричний склад. Вони приїхали автом із Парижа і вломилися до фабрики, одначе їм не пощастило.

Клопіт із метрикою.

До кімнати невеличкої гостинниці в шотляндському містечку Берт застукав інспектор Скотленд Ярду. В тій кімнаті мешкала молода німкиня Магда Воброк, яка кілька днів тому приїхала з Німеччини.

— Я мушу перевести у вас ревізію — заявив інспектор.

— В чомуж ви мене підозріваєте?— запитала збентежено дівчина.

— У шпіонажі.

Не зважаючи на протести молодої дівчини, поліцаї перевели ревізію у всіх її річах. Відтак відвели її до вязниці й перевели при ній особисту ревізію.

Одначе ревізія не дала ніяких вислідів. Після вияснення цілої справи полковник „Інтеліджене Сервіс“ особисто перепросив Магду Воброк і її випустили.

Ціла халепа. Як згодом виснилося, молода німкиня приїхала з Німеччини, щоб у Берті дістати метрику своєї бабусі, яка була родом із Берту. Дівчина мала вийти в Німеччині заміж і мусіла доказати, що її бабуся була арійкою. З тої причини приїхала Магда Воброк до маленького шотляндського містечка.

Клюб „добровільних тіток“.

Бувають ріжні найдивніші клюби на світі. В одних клюбах шукають люди розваги, в інших товариського співжиття, яке заступалоб їм родинне життя, інші закладають ріжні клюби просто для своїх забаганок. Найоригінальнішим клюбом у світі може почванитися цим разом не Америка, лиш Полуднева Африка, а саме її провінція Преторія. Там оснували новий клюб, який має справді дивну і при тім оригінальну назву: „Клюб добровільних тіток“. Новий клюб має під цю пору вже 40 членів, які згуртувалися лиш тому, разом, що мали забагато вільного часу. Членки цього клюбу рішили ввесь свій вільний час присвячувати дітям, очевидно чужим, бо хто має свої діти, напевно не буде жалуватися, що має забагато часу.

Отже, „добровільні тітки“ будуть опікуватися дітворою, яка лишається сама вдома, коли родичі йдуть до праці. Родичі посилають повідомлення до клюбу й небавом приходить добровільна тітка до дітей і йде з ними на прохід, дбає про те, щоб діти їли у свою пору обід, підвечірок і щоб у відповідній годині йшли спати. Одначе „тітки“ застерегли собі вільний час від год. 7-ої веч. Ясно що „клюб“ працює зовсім без грошей.

ВЕСЕЛЕ.

БАТЬКО І СИН.

— Татку, ця задача, що ти мені вчора зробив, була зла.

— Прикро мені, синку...

— О... не переймайся, таточку, цим... Інші батьки також не написали ліпше задачі.

ГОВІРЛИВА ЖІНКА.

— Чи твоя жінка багато говорить?

— Багато? Якби я раптом занімів, то вона запримітилаб це щойно по тижневі.

ВАРТІСНА ПАМЯТКА.

— Підчас моєї подорожі по Італії, придбав я собі прегарну памятку: вічне перо, яким Данте писав свою „Божественну Комедію“.

— Алеж тоді ще не було „вічних пер“.

— Егеж, саме воно й тому таке вартісне!...

НАІВНА ЧИ БЕЗЛИЧНА

— Оцей вазон упав мені на голову з вашого бальконy.

— Ох, дуже мені приємно, що ви самі потрудилися... Я була би післала дітей, щоб вони його принесли на гору.

ПІДЧАС ТАНЦЮ.

Якийсь добродій танює і ввесь час говорить до своєї партнерки:

— Перед тим танком з вами, моє життя було справжньою пустинею.

На те вона іронічно:

— Тому теж ви й танцюєте як верблюд

ДИТЯЧА ФІЛЬОСОФІЯ.

Учитель: „Якщо твій батько, Славцю, буде садити й відложить кожного місяця по 20 зол., що він буде мати за 8 місяців?“

Учень: „За вісім місяців буде мамуся мати нову сукню“.

ПРОПОВІДЬ ПРО ОЩАДНІСТЬ.

Пастор у Шотляндії до паламаря: „Сьогодні йдіть з тацою перед проповіддю.

Паламар: „Чому“?

Пастор: „Бо я говоритиму нині про ощадність“...“

ХТО СИЛЬНІШИЙ?

— Тут написано, що ми жінки відважніші від мужчин.

— Смійся, вже жінка боїться навіть миші.

— Слушно. Але тієї самої жінки боїться її чоловік.

ЗАБАЛАКАВСЯ.

— Як ти станеш моєю жінкою, то ніодин мужчина не посміє тобі навіть волоска з голови здіймити.

— Чи ти, Ромку, хочеш цим сказати, що я не піду більше тоді до фризієра?

НЕМА РАДИ.

— Як тобі подобається ця краватка, що мені її купила моя жінка?

— Зовсім не подобається.

— Мені теж, але мушу її носити... Нема ради!

— Чому, можеш собі запустити бороду

ЗНАЄ.

— Чи знаете фільму: „Бажання гарної пані“?

— Ні, фільми не знаю, але бажання — так

НЕМА СТРАХУ

— Що я чую? Ви хочете повінчатися з вашим субльокатором? Адже він такий бідний як церковна миш. З чого ви будете жити?

— Ах, він мені стільки винен за чинш, що ми зможемо за ці гроші зовсім добре перші роки жити! Автім... як ми поберемося, то він заощадить на чинші.

ТАКОЖ СТУДІЇ.

— Я також студіював замолоду.

— Що право, медицину?

— Ні, стравосписи.

НАЙВАЖЧА ПРАЦЯ.

— Кожного ранку перед сніданням маю найважчу роботу цілого дня.

— Щож ти робиш?

— Намагаюся звести з ліжка.

НЕПОРОЗУМІННЯ.

— Підсудний, отже ви поцілували позовницю і коли вона почала плакати, ви її поцілували другий раз.

— Так пане судді! Я думав, що вона плаче з радости!

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та геройством поставили нас у ояд вопід.

В обороні Церкви та її Голови.

ЗАЯВА ГРОМАДЯН ЛЯШОК МУРОВАНИХ.

Українські громадяни села Ляшки Муровані, львівського повіту, чоловіки і жінки, зібрані на довірочній, святочній нараді в дні 5-го березня 1938, висказують Найбільшому Громадянинові, правдивому Батькові, Провідникові, Високодостойному та Високозаслуженому Митрополитові, Їх Ексцеленції Кир Андреєві Шептицькому своє найщиріше привязання та сердечну синівську любов і безмежне віддання Греко-католицькій Церкві й Українській Нації.

ПРОТИ ЗАЗІХАНЬ ЧУЖИХ ЧИННИКІВ.

Українське громадянство Добротвора, пов. Камінка Струмилова, на протестаційних зборах 27-го лютого ц. р. вислухало реферату д-ра П. Мінка й ухвалило резолюції, в яких протестує проти зазіхань чужосторонніх чинників на цілість і повагу греко-католицької Церкви та заявляє готовість боронити її прав та привілеїв.

ЩОБ БОГ ДАВ ПЕРЕБУТИ ВАЖКІ ЧАСИ ДЛЯ ЦЕРКВИ І НАРОДУ.

В Якторові, повіт Перемишляни, відбулося дня 22-го лютого ц. р. в намеренні Митрополита Богослуження, в часі якого зібрані громадяни молили Бога, щоб дав силу перебути важкі часи для Церкви і Народу.

Парохіяни Якторова і всі місцеві установи вислали до Експ. Митрополита письмо з заявою найсердечнішої любови, безмежного довіря та синівського послуху.

—o—

Далі виселюють.

Бувший учитель Іван Міщена, постійний мешканець с. Рудок на Кремянеччині, дістав 20. лютого ц. р. наказ кременецького старости покинути добровільно до 10. березня терен кременецького повіту і не жити у прикордонних повітах 5 років. Офіційним мотивом висилки послужив присуд рівенського Окр. Суду з 25. IX. 1932 р., яким Міщену засудили на 2 роки вязниці за протидержавну діяльність. Кару цю він відбув і, проживаючи вдома на селі, займався хліборобством та садівництвом. Кажуть, що дійсною причиною висилки є активна участь Міщени в оздоровлюванні церковних відносин у с. Рудці, що довело до зміни священика та до українізації православного богослуження; одначе на цьому ґрунті серед місцевої людности повстали тертя, що поліція скваліфікувала як акцію О. У. Н. і тому поборює введення до церкви української мови.

—o—

Гриньки - Дубрівка - Боднарів.

ЯК ІДЕ ПОЛЬОНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ШЛЯХТИ В БОДНАРОВІ.

У звязку з появою статтей у „Ділі" про польонізаційну акцію на наших окраїнах, як ось у Гриньках на сході і в Дубрівці на заході, треба не забувати, що така акція ведеться послідовно тепер усюди. Як приклад подаю село Боднарів, станиславівського повіту.

При кінці 1936 р. заснували поляки в тім 100%-ім українськім селі „гнїздо шляхти загродовей". Досі вже перейшло з греко-катол. обряду на латинський дуже поважне число шляхтичів. Відступники ті — це роди від найдавніших часів вписані у метрикальних книгах як греко-католики українці.

В який спосіб відбувається такий перехід, ми про це добре знаємо. Отже звичайно „керівник стації" або „керовнік школи" обіцює якомусь господареві, що як він зголосить свій перехід, то йому вистараються місце при роботі (очевидно, сезонову!) на залізниці або при роботі дорогових (також тільки сезонові). Сьогодні тут навіть на сезонового робітника при залізниці може дістатися тільки римо-католик. Бідні люди, нащадки княжих боярів, лакомляться на ті переважно брехливі обіцянки ріжних сільських „дигнітажи" та змінюють праотцівську віру. Праці обіцяної опісля очевидно відступники не дістають, але нової, „панської" віри вже тримаються.

До „гнїзда шляхти загродовей" втягається не тільки людей, котрих назвища кінчаються на „-ський" і „-цький", але й на всякі інші: приміром нехай послужать назвища: Різничук, Бойчук і т. д.

Останніми місяцями появився в селі т. зв. інструктор шляхти. Він бере значну платню нібито за це тільки, що відбуває з місцевими шляхтичами сходини, ну, і вчить їх троха польськости, бо, ніде правди діти, ніхто з тих „шляхетних" людей не вміє ані слова по польськи.

В 1937 р. тіж самі відступники прадідівської віри і свого народу уладили згори зорганізований „вказ" на домівку читальні „Просвіти" і повісили на стіні побіч образу Матері Божої і Ісуса Христа — образ маршала Сьміглого-Ридза. Про це свого часу українська преса писала доволі широко. Від тої хвилини староство в Станиславові наказало цілому селові день в день, так ніч варту в читальні, щоб ніхто не посмів зняти тих образів. Образи висять до сьогодні. Витворилась через це дивна ситуація, що коли виділ читальні прикрасить образи на стіні жовто-блакитними стрічками, а не заквітчує вище згаданих двох образів, то дістає нагану, чому і тих образів не прикрасив, а як заквітчає і ті образи, то дістає нагану, пощо ті образи заквітчував. Всяка праця та всякі імпрези читальні „Просвіти" в Боднарові і так заборонені староством і на ніщо не можна дістати дозволу.

Робота поляків у селі зростає з дня на день. Крім „школи паньствовей" засновано ще школу „Т. Ш. Л.", де працюють вже дві учительські сили і де вчаться чейже тільки наші українські діти. А вислід тої науки такий, що деякі діти на вулиці вже інакше не витають прохожих, тільки словами: „Niech będzie pochwalony". Своє прадідівське: „Слава Ісусу Христу" вже забувають. Поволі і ті діти і їхні батьки та мами зачинають чимраз більше ходити до костела і в церкві вже їх не видно. Кажуть на свою оборону: „А в косьцьолі є де сісти, і хор є, і музика є". Та правда, що в наших церквах у станиславівській дієцезії нема ані хорального співу, ані відповідного співжиття з вірними їх душпастирів, бо головний пастир греко-катол. душ у Станиславові заборонив, як відомо, духовенству і до культурно-освітніх товариств належати і хоральний спів у церкві вести, і багато дечого іншого, що влекшує у висліді польонізацію нашого елементу, тимбільше, що церковна влада у Станиславові підірвала до себе і підчиненого собі духовенства довіря в народі ріжними своїми розпорядками.

Деякі шляхтичі, котрі перейшли в Боднарові на латинське, подають на свою оборону і те, що їх образили українці, називають їх „холачковою шляхтою", коли вони почуваються і поляки їх називають „загоновою і загородовою шляхтою". Розуміється, що така аргументація є тільки доказом мінімальної національної свідомости, якої ми тут досі серед нашої шляхти не поширили. Хто в першу чергу повинен ту свідомість ширити, не треба, здається, згадувати.

Другим головним чинником денаціоналізації українських дітей у Боднарові є „пшедшколе". По кількох тижнях побуту дитини у „пшедшколю" витає вона вже старших тільки словами „Cześć" або „Niech będzie pochwalony", ходить тільки до костела, співає тільки польські пісні. В „пшедшколе" ловлять поляки дітей т. зв. обідами та сніданками. Спершу давали там дітям їсти тільки хліб і картопляні пляцки, але як це одного дня побачив комісар поліції зі Станиславова, зараз виробув і фонди більші на „пшедшколє" і подбав за те, щоб усі жінки постерункових (а є в селі 7 постерункових) щоденно дбали про поживу для дітей і про порядок серед них. Тепер діти у „пшедшколю" дістають вже найліпші страви і кілька „дань".

Ось так-то ведуть польонізаційну акцію в чисто українськім селі, почавши вже від наймеишої дітвори. Невже ми тій акції не можемо нічого протиставити?

Сусід.

Китайські протинаступи.

Як подають з Ченчов, китайські війська перевели протинаступ у південній частині провінції Шансі; до великих боїв дійшло коло Півмо, Гума і Ваншу. Також у північній частині провінції Гонан китайці перейшли Жовту ріку та розвинули протинаступ.

—o—

З відчитової салі.

В суботу 5. ц. м. відбувся в Т-ві Українських Кооператорів четвертий з цьогорічного циклю виклад на тему „Стан і потреби міської споживчої кооперації". В ролі прелеґента виступив рев. РСУК **Д. КВАСНИЦЯ.** Виклад попередив вступним словом сен. інж. Павликовський, представивши соціяльну структуру міського населення, стан торговлі й участь у ній українського населення.

Прелеґент Д. Квасниця, послуговуючись статистичним матеріялом за 1936 рік, засував докладно матеріяльний та організаційний стан українських споживчих кооператив. Щоб краще зазначити вагу і вартість наших осягів навів прелеґент також деякі характеристичні дані з діяльности неукраїнських споживчих кооператив, що діють на терені трьох полудневих воєвідств. З виводів референта вийшло, що скооперування українського споживача по наших містах є дуже слабе, при чому осягнені торги спожив. кооператив становлять ледви коло 5% того, що пересічно видають українські споживачі на закупно харчів і предметів особистої потреби.

По рефераті виявилась жива дискусія, в якій насвітлювано ріжні сторони діяльности й організації міської споживчої кооперативи. Дискусія була дуже цікава і полишила додатнє враження на численно зібраній авдиторії.

Черговий виклад відбудеться в середу, 9. ц. м. в год. 18 на тему: **„Стан і потреби кредитового виду кооперації".** Реферуватиме рев. Ілярій Ольховий.

•

Прилюдні конференції на виховні теми Жіночої Секції при Ґенер. Інституті Катол. Акції: **О. крил. Ю. ДЗЕРОВИЧ: „Етичні основи суспільного виховання".**

На вступі о. прелеґент порівняв виховника до різьбаря й городника. Виховник має далеко більше перепон: дитячий еґоцентризм, спадковість, домашнє довкілля і т. д. Велику ролю у вихованні дитини відіграють такі моменти, як місце побуту, заможність та освіта батьків, нац. приналежність, політ. відносини, тощо. Етичні основи — це норми життя. Світська, т. зв. незалежна етика має стільки поглядів на життя, скільки є фільософів і напрямів. Зате Христова етика все незмінна, хоч людство за 2.000 літ розвинулося значно під матеріяльним оглядом. До чого доводить світська етика, видно по тому, що діється в СССР та в Еспанії. Дальше о. прелеґент навів думку В. Ферстера про те, що педагогічна практика скріпила його переконання про необхідність християнської етики. Приклад фарисеїв доказує, що не вистане тільки голосити релігійну етику, але треба й жити згідно з нею. Зясувавши погляди Платона Ніцшого, новітній расизм і націоналізм, прелеґент закінчив тезою, що українці християни повинні жити для України й Україну вести до Бога.

В дискусії промовляли м-р П. Ісаїв, радн. І. Копач і д-р М. Давидович; накінці промовляв ще й референт.

Новий політичний процес у Золочеві.

ДЕВЯТЬОХ МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ ПЕРЕД СУДОМ ПРИСЯГЛИХ.

(Від власного кореспондента.)

ЗАГАЛЬНІ ВРАЖІННЯ.

Вже кілька тижнів перед теперішнім продесом багато осіб робило всі заходи, щоб дістати карти вступу на розправу. Одначе мабуть тому, що саля розправ не може помістити багато осіб зі зголошених лише 60 осіб дістало карти вступу на салю і менше більше половина того числа на бальков. Трудноші у придбанні карт вступу були такі великі, що нпр. один із золочівських адвокатів щойно тоді, коли зголосився як заступник одного з оборонців підсудних дістався на салю. Численно теж заступлена преса. При маленькому столику, при якому нормально може приміститися 4 особи, засіли представники „Діла", „Нового Часу"; „Українських Вістей", „Хвилі", „Експресу Поранного", „Веку Нового", „Гоньца", „Дзєнніка Польского" та представник якогось варшавського часопису. На вулицях міста вже від год. 8. рано збираються товпи цікавих, щоб побачити підсудних бодай в переїзді вулицями, але даремні їх зусилля, бо поліція розганяє товпу гумовими палками. До гого підсудних перевозять вантажним автом під щільною полотняною будою.

Саля поволи заповнюється публикою, в якій переважають пані. Поволі заповнюється і лава оборонців. При маленькому столичку тиснуться як можуть репортери часописів. На салю ніяк не хотіли пустити кореспондентів „Нового Часу" та „Свободи", що щойно в понеділок приїхали потягом зі Львова. Вкінці представника „Н. Часу" впустили, а ред. Пеленський таки не добився вступу на салю.

На столі перед прибуналом лежать три автоматичні і три бубневі револьвери, кріс з насадженим багнетом, мала ручна залізна касета на гроші, три шкіряні торби та якісь предмети в мішках.

Пять хвилин перед 11. годиною вводять на салю по двох за руки скованих підсудних, під сильною ескортою По двох поліцаїв з багнетами на гостро сідає на краю лавок підсудних, яких у міжчасі розкували. За підсудними сідає ще чотирьох поліцаїв.

Кілька хвилин по 11. дзвінок і на салю входить трибунал під проводом предсідника віцепрезидента Млинарського. Секретарює судця Панкевич, обвинувачує прокуратор Пехе. Підсудних Кука і Цицу боронить адв. д-р Ст. Шухевич, підс. Качора — адв. д-р С. Шевчук і д-р Ґерета; підс. Івахова і Галапу — адв. д-р Пиндик; усіх трьох Дзядигів — адв. д-р Йойко і підс. Майбу — адв. д-р Краснопера.

ДВОКРАТНЕ ВИЛЬОСОВУВАННЯ ЛАВИ ПРИСЯГЛИХ СУДДІВ.

З черги вильосовано лаву суддів присяглих. Одначе виявилося, що нема на салі підсудних Тимотея та Григорія Дзядигів, які відповідають з вільної стопи. Коли вони заняли місця на лаві підсудних предсідник приступив удруге до льосування лави присяглих суддів. Іменем підсудних спротивився цьому адв. д-р Шухевич, але трибунал не признав спротиву.

СКЛАД ЛАВИ ПРИСЯГЛИХ СУДДІВ.

Отже остаточний склад лави суддів присяглих такий: Янковський Владислав, Собчинський Марцін, Цомбер Франц, Герман Владислав, Мулер Владислав, Ґжибач Роман, Врубель Юліян, Дробіцький Роман, Мендик Антін, Боярський Марія, Висоцький Михайло, Брояновський Фльоріян; заступники: Хома Йосиф та Залеський Павло.

З черги відчитано акт обвинувачення. Опісля обор. Шухевич поставив внесок, щоб на розправу покликати знавця з ділянки кримінальної психольоґії з Кракова або з Варшави, бо, оскільки йому відомо, в Золочеві такого нема та щоб суд на кілька перших днів розправи удався до Белзця, де на місці може устійнити становище підсудних, черґування стрілів і т. д. Цьому спротивився прокуратор, при чому говорив підвисеним голосом. На думку прокуратора внесок спізнений, до того знавців слід покликати лише тоді, якщо цього вимагає умовий стан підсудних, а не їх схвилювання. На місци злочину пороблено дуже точні поміри і тому переїзд суду є безцільний.

ЗІЗНАННЯ ПІДС. КУКА.

Опісля склав дуже обширні зізнання підс. Кук. Признався до приналежности до ОУН. Був головним ініціятором експропріяційного нападу на двір Ясінських, щоб роздобути гроші на організаційні ціли. Вбивства Ясінських зовсім не плянували. Напад виконав всупереч виразній заборові проводу ОУН з 1934. р. Як провідник району Красне міркував, що не зломить приказу проводу ОУН, бо не думав про вбивство Ясінських, лише про придбання грошей хитрістю. Тому теж уладжено ревізію з поліцаєм в Ясінських, щоб вони не зорієнтувалися в чому діло. Підсудний оповів, що по виході з вязниці в 1935 р. став знову членом ОУН, пізніше командантом району Красне. Гроші необхідні були на потреби організації. Нападів на почтові амбулянси не брав під увагу тому, бо при них не обійшлось би без проливу крови, що його провід ОУН заборонив. Підсудний був переконаний, що гроші в Ясінських забере зовсім спокійно, хитрістю при допомозі ревізії, що до жалюгідного випадку не дійде тимбільше, що напад організував сам на власну руку. Пляни нападу на двір Ясінських уложив сам підсудний і втаємничив про все Цицу тому, бо не мав людей зі свого району. Критичного вечора зійшовся з іншими учасниками нападу коло год. 7-ої біля стерти коло Белзця. Був там підс. Циця в однострою поліцая й Іван Майба. Прізвищ двох інших не подає тому, щоб не взяли підсудному за зле, що їх тягне в нещастя.

Опісля оповідає про хід ревізії в Ясінських, підчас якої найшли касету з грішми. Не забрали її зараз тому, щоб Ясінські не зорієнтувалися, що це не поліція переводить ревізію. Тому запропонували Ясінським поїхати на станицю поліції у Скваряві, щоб по їх відїзді забрати касетку з грішми. Так теж сталося. Ясінські відїхали з двома товаришами, а підсудний з І. Майбою та Цицою забрали касетку і відїхали за Ясінськими. На закруті дороги підсудний завернув фірмана, який віз його з товаришами і хотів теж завернути бричку з Ясінськими і після того самим піти у напрямі Красного. Це сказав підсудний „пиходовнікові", який зліз з брички. А що на ній залишився ще один товариш з Ясінськими — підсудний крикнув „злазіть" саме до цього товариша. І в тому моменті впав стріл, а за ним посипались інші стріли. В цьому схвилюванні підсудний теж витягнув револьвер і стріляв. Коні з бричкою побігли до Скваряви. По стрілах підсудний побіг теж у цьому напрямі. А що по дорозі дійшло ще до другої стрілянини, підчас якої згинув Іван Майба, підсудний ще більше схвилювався, бо зовсім не сподівався подібних випадків.

Далі підсудний оповідає про утечу свою і підс. Цици. Ця втеча не була плянова. Підсудний втікав тому, щоб бути якнайдалі від випадків. Ні підс. Галапи ні Івахова не пізнає. З акту обвинувачення довідався, що підс. Дзядиги були першою родиною, що дала їм нічліг. Підс. Качора обтяжив у слідстві зовсім безпідставно. Цілу низку питань підсудному ставили вотант Шайда і прокуратор так, що він не скінчив своїх зізнань до год. 4.30 пополудні і зізнавав ще у вівторок 8. ц. м. рано.

У вівторок докінчив свої зізнання підс. Кук. З черги зізнавав підс. **В. Качор** і підс. **Циця**. Підс. Качор рішуче заперечив свою участь у нападі на двір Ясінських. До ОУН ніколи не належав. Підсудних не знає.

Підс. Циця признався і до приналежности до ОУН і до участи в нападі на двір Ясінських.

ВТРАТИ КИТАЙЦІВ.

Японська військова влада подає в офіційнім комунікаті, що від початку війни убито й ранено в Шансі коло 123.000 китайців

ГЕРОЙСЬКА СМЕРТЬ НА АДМІРАЛЬСЬКОМУ КОРАБЛІ.

Згідно з англійськими інформаціями з Ґібральтару, на затопленім у неділю вранці крузлику національних військ „Балеарес" загинуло 600 моряків з адміралом і старшинами. Коли британські контрторпедовці „Кемпенфілд" і „Бореас" взивали залогу сигналами, щоб покинула горіючий кружляк, більшість залоги вибрала геройську смерть. Лише коло 200 моряків всіло на ратункові човни і їх виратувано. Коли „Балеарес" по 2 і пів год. ішов на дно — на нім повівав ще адміральський прапор на головній щоглі.

НОВИНКИ.

— **Веснянок, угрів, вягри, всяких дефектів** шкіри, позбудетеся, пані, в Інституті „Космос" Миколая 7. 143 —

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 11. березня в год. 7. ввечір. На сходинах виголосить д-р Т. Е. Бурачинський відчит п. н.: „Лікарські згадки з абісинської війни", II. частина.

— **Український Народній Музей „Гуцульщина" ім. о. Йосафата Кобринського в Коломиї** збільшився недавно д. рідким предметом. В днях дістав наш Музей від п. Макотова з Лондоні мапу України й Покуття, яку опрацював французький інжинір Бопляи. Як королівський висланник будував він в Україні у рр. 1631 — 1648 р. польські кріпости і збудував м. ін. Бродах. Тоді то опрацював він невелику спільну мап України та українських земель. На прецікій мапі Покуття заподані давні місцевости. Мапа є ручної роботи з гарними мальованими орнаментами по боках. За цей так цінний дар Управа Українського Народнього Музею „Гуцульщина" ім. о. Йосафата Кобринського в Коломиї складає оцим прилюдно Вп. П. Макотові в Льондоні щиру подяку.

— **„Зелена рута"**. Під цим наголовком вийшло 1. березня ц. р. перше число ілюстрованого двотижневика, присвяченого лічничим промисловим рослинам. Видає „Зелену рута" кооператива „Зелоцентр" у Львові. Адреса редакції та адміністрації „Зеленої рути": Львів, Підвалля 7.

— **„Спорт і нація"**. В четвер 10. ц. м. в год. 7-ій вечором проф. Е. Жарський виголосить в домівці клюбу „Молода Громада" реферат п. н. „Спорт і нація".

— **Шевченко і чеське відродження.** Празька радіостація передаватиме в четвер 10 ц. м. в год. 18-ій вечором монтаж проф. Осипа Голубінки, щоби відзначувати 125-ліття уродин Т. Шевченка. Проф. О. Голубінка розглядає відношення Т. Шевченка до чеського відродження.

— **Чуда в Чайковичах.** ПАТ повідомляє: До Чайкович, пов. Рудки приїхав о. проф. д-р Костельник зі Львова з дорученням церковної влади, щоби провірити поголоски про появу образу Божої Матері на шибі в хаті селянина Якова Городиського. О. проф. Костельник доконав кілька рисунків шиби, а окремий фотограф відфотографував її кількакратно. Масі вірних о. Костельник заявив, що доручить перенести шибу з образом Божої Матери до церкви, а на місці чудесного обявлення образу Божої Матери повинна стати каплиця. Парох Чайкович о. Юрій Бл[illegible] доносить, що в ночі з 1. на 2. березня з. р. стались два чуда в Чайковичах. І так прозріла стара жінка, яка 9 років була сліпа, і заговорив 70-літній старець, який довгий час був німий, втративши мову по війні в дузі. Обое старушки прибули до Чайкович з прочанами, які масово йдуть туди з дальших околиць.

— **Конфіската збірки поезій.** В Ужгороді влада сконфіскувала збірку поезій [illegible] го поета на Закарпатті Борщоша-Кум[illegible]

— **Оплати в ліцеях.** Міністерство освіти видало обіжник у справі адміністраційних оплат в ліцеях. Отже згідно з цим обіжником учні загально-освітніх середніх шкіл, які переходять до ліцеїв, платять адміністраційну оплату 200 зол., а не 230 зол., що їх платять нові ученики в ліцеях.

— **Нові поклади золота, платини і** [illegible] В долині ріки Тукул, 4 км. від Чітілі Аймік відкрили великі поклади золота, платини і [illegible] Багато промислових і торговельних підприємств зацікавилося новими відкриттями, які вложили вже румунському урядові аплікацію, щоб виєднати дозвіл на експльоатацію мінеральних багацтв.

— **Буревій над Перемишлем.** Минулої ночі [illegible] ділка виполудне перейшов над Перемишлем буревій, який спричинив у місті і в околиці [illegible]

тенські школи. В Ринку буревій зірвав дах з камениці інж. Бистшицького. Пожежвій стороїжі вдалося наложити дах на каменицю щойно по двогодинних зусиллях. Далі буревій вирвав кількасотлітню липу і перекинув її через паркан на вулицю. В околиці Перемишля буревій повиривав з корінням придорожні дерева, поломив телеграфічні стовпи, зривав телефонічні дроти, дахи зі селянських хат і т. д. Майже всі антени радія в Перемишлі і в околиці позривані. Розміри шкід сягають кількадесять тисяч золотих. — Буревій лютував теж над Бродами над околицею. В багатьох каменицях повилітали вікна. Крім того буревій знищив засіви жита і пшениці.

— Морфіністи перед судом. У львівському процесі за вбивство Ольги Закшевської при вул. св. Софії обоє підсудні відпекуються вбивства і складають вину одно на другого. У понеділок і вівторок пересунувся перед судом цілий гонорід свідків, які обтяжили підсудних. З їх зізнань виходить, що обоє були налоговими морфіністами і вбивство виконали тому, щоби придбати гроші на цю страшну отруту. Процес закінчиться щойно в середу.

— Велика пожежа. У Стрільбичах, пов. Самбір, у хаті Андрія Блажка вибухла пожежа, що наслідком сильного вітру перекинулася на сусідні будинки. За нецілої пів години стануло в вогні 18 хат. Зовсім згоріло 16 хат вартости приблизно 20 тис. зол. Пожежа вибухла була в год. 20.45, а зльокалізувала її щойно в год. 24 огнева сторожа зі Старого Самбора. В пожежі попікся 80-літний Іван Янів і помер до кількох годин.

— Краєва хроніка. Городський суд у Рудках засудив М. Мартина з Дубанович на 8 місяців вязниці і приміщення в заведенні для неповправних тому, що тепер суд засудив його вже 11-ий раз за крадіж. — Перед судом присяглих у Ряшеві відповідала Міна Рут-Вістрайх за розкидання комуністичних летючок біля одного з ряшівських полків. Дістала 2 і пів року вязниці.

— Самогубство „Опира“ зі Скерневіц. За вбивником дружини і доньки ген. Козіцького та їх служниці і бони — ординансом Брониславом Яновським, званим тепер „опирем зі Скерневіц“, розіслала поліція і військова жандармерія стежні листи. Слідство виявило, що Яновський мав від кількох років приятельку Владиславу Квятковську, з якою мав трилітнього синка. З нею і з дитиною втік убивник зі Скерневіц ще в пятницю. Яновський походить з Лодзі, не вмів ні читати ні писати і заробляв як слуга в господарів в доокружних селах. Родина вбивника мешкає на передмістю Хойни в Лодзі. Там теж поліція уладила облаву і затримала кілька осіб, між ними брата вбивника, Йосифа Яновського, караного за крадіж, його сестру Брониславу, тітку Маріянну і три особи з дальшої родини. Сам убивник був теж уже караний. Квятковська приїхала з Лодзі за вбивником до Скерневіц і не була ніде зголошена. На прожиток заробляла послугою в кухні місцевого полку піхоти. Далі слідство виявило, що вбивник заявив сусідам у пятницю рано, що дружина генерала з донькою і зі службою виїхала до Варшави до недужого чоловіка. Коло год. 10. позамикав вікна і покинув помешкання. Щойно вечором Яновський відїхав з приятелькою і дитиною зі Скерневіц до села Цеглова недалеко Мінська Мазовецького, де мешкає мачуха Квятковської Шкатрова. В суботу і в неділю ходив ще зі своєю приятелькою по вулицях Мінська Мазовецького в одінню, загарбанім з помешкання генерала. Коли ж у неділю поліція звернула вже на обоїх увагу — Яновський з приятелькою покинув швидко місто. Квятковську арештувала поліція в понеділок вечором і відвезла до Варшави, де її переслухують. За Яновським уладила поліція погоню, який скривався в хаті Марціна Садовського в селі Гута Куфлевська, 5 км. від Цеглова, 17 км. від Мінська М. Там теж поліція облягала його цілу ніч і не могла його арештувати, бо вбивник засипував поліцію рясними стрілами з револьверів. Тому з Варшави приїхали спеціяльний відділ поліції в панцирках, щоби схопити Яновського за всяку ціну живим. Тимчасом Яновський двома останніми стрілами тяжко зранився і помер. — У Скерневіцях відбувся величавий похорон дружини і доньки ген. Козіцького.

— Страшна залізнича катастрофа. В ночі зі суботи на неділю трапилася страшна залізнича катастрофа на шляху Реве — Барсельона. Поїзд, що їхав з Леріди до Тарагони зударився з маневровим поїздом. Два вагони зовсім розбиті. 19 осіб убитих, 168 ранених.

— Смерть адютанта Гебельса. Підчас катастрофи бомбового літака під Берліном минулої пятниці згинув 25-літній кн. Вільгельм Фрідріх фон Шавмбург Ліппе, який був поручником летунства та адютантом мін. Гебельса. Міністерство летунства не потвердило ні не заперечило цієї вістки.

— Ріжні вісти. Під Картагеною в Колюмбії розбився автобус. У катастрофі згинуло 11 осіб, 14 було тяжко ранених. — Зі Сан Сальвадор надійшли вістки, що з місцевости Порто Сегуро втікає в переполосі населення, бо хвилі океану загрожують заливом міста. Вода знищила вже кілька домів.

— Справлення помилки. В попередньому, 50. ч. „Діла“ у статті „Ревія народніх одягів“ надруковано помилково: „..одяг зі Славська... на голові „чичка“; має бути: „кичка“.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО“: „БУРЕВІЯ“.

Кілька чи може вже більше років тому несподіваний буревій змів з лиця землі один із найкращих явайських острівців. Той острівець був один з найчарівніших, найзахисніших закутин землі, де природа дала людям усе, щоб вони могли зазнавати безжурного щастя у сонці, воді та зелені. Ніщо не вказувало на те, що буревії можуть там бути небезпечні. Одного дня острівець щез під водою з усіма людьми та будинками, як паперова забавочка. Оця трагічна подія послужила американському режисерові Фордові за тему до фільми. Більшу її частину займає історія щасливої молодої пари на острові Манукура. Найбільший красунь острову, найкращий моряк і плавець мусить розстатися із своєю молодою жінкою, віджджаючи на англійському кораблі на Тагіті. Там у борі обороняючися перед якимсь „білим“ достойником, ударяє противника так сильно, що розторощує йому щоку і за це їде на 6 місяців до вязниці. Кожна спроба його втечі приносить йому щораз більшу кару, яка зростає до 6 років. Основою фільми є боротьба цієї „дитини природи“ з путами законів, яких він не розуміє, кохаючи понад усе свободу. Цей мотив ми бачили вже в неодній іншій фільмі, але він повторений тут не гірше. Зате слабше випали сцени з самої природи, трохи банальні, відомі з ріжних інших фільм. Кульмінаційною точкою фільми є сцени буревію, що приходить, наче пригадка для тих, що не розуміють свободи на лоні природи та мешканців чудової закутини. Головну ролю грає не професійний актор, мабуть один із тубемців явайських островів Джон Гол, подивугідний спортовець, його партнерка Доротея Лямур. Фільма має великий успіх. Сцени буревію відтворені так, що маємо справді повну ілюзію дійсности.

Спортові новинки.

Друга висока перемога Руси. В Ужгороді відбулися другі товариські змагання, на яких було всього 800 осіб. Цей матч уже не мав тренінгового характеру. Противником Руси була дружина КСЦ Кр. Хлумец. Русь перемогла знову у високім відношенні 10:0 (8:0). Ворота для Руси здобули: Мозер 6, Кріж 2 і Пеґатш.

Чеська Державна Ліга. Спарта — Вікторія Пльзень 5:0 (1:0); СК Жіленіце — Вікторія Жижков 1:0 (0:0), СК Пльзень — СК Пардубіце 3:0 (0:0); Шлеська Острава — Наход 7:0 (6:0)!!! Сензаційний вислід, бо ніхто не сподівався, щоб Наход, який виграв м. неділі зі Славією програв з вошиком Ліги. Славія (Прага) — Простейов 9:0 (5:0)! Також сензаційний вислід. Простейов — це лиш тінь колишньої знаменитої дружини, що брала участь у змаганнях Митропи.

Австрійська Ліга. Адміра — Вієнна 2:2, Рапід — Австрія 3:0, ФЦ Він — Сімерінг 5:0, Фаворітнер АЦ — Вакер 3:0.

Мадярська Ліга. Кішпешт — Гунгарія 3:1; Уйпешт — ЕТО 7:0; Ференцварош — Будаї XI 3:0; Електромош — Терезварош 2:1; Будафок — Фебус 4:1; Сіректаної — Бочкаї 1:1; Сеґед — Немзеті 4:1.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

М-р Ярослав Падох: ГРУНТОВИЙ ПРОЦЕС ГЕТЬМАНЩИНИ. Накладом Союзу Українських Адвокатів. Львів 1938. Стор. 52, ф. 8°.

Борис Вільхівський: ВІЛЬНИЙ НАРІД. Бібліотека українського державника. Том І. В-во „Варяг“. Варшава, 1937.

Беніто Мусоліні: Назігаре нецессе. — Промови і писання за час 15. XI. 1914—28. X. 1922. Частина І і II. Переклав Михайло Островерха. Видавництво „Нова Доба“. Львів 1938.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Ілюстрований популярно-науковий журнал місячник. Рік XI. ч. 2. Лютий 1938. Львів. Зміст: С. Орлик: По двох століттях. — В. С.: Два скромні ювилейні свята. — Мирон Дольницький: Рухи суходолів. — Стефан Щурат: З минулого фотографії. — Іван Велигорський: Вплив почуття на зміну значіння слів. — Василь Пачовський: Шота Руставелі — безсмертний співець Грузії. — Ва.: Літературні нагороди в 1937 р. — Микита Думка: На вежах Вавилону. — Марія Стахурський: Кров — життєдайна складовина тіла. — Б. Галайчук: Крим. — Володимир Барагура: Вплив середовища на дитину. — Гр. Бобяк: Картопля. — Ярослав Пастернак: Бувальщина за пів сотні літ. — Франц Коковський: Заповіт. — Лев Яцкевич: Сталеві верблюди. — О. В. Час. — Теофіл Коструба: Літописець Яків, стольник короля Данила. Олександер Цинкаловський: Болгар. — рк.: Залізні шини на 1000 м. завд. — В. С.: Юхим Сіцінський. — 10 літ „Кооперативної Республики“. — Е. Жарський: Значіння руханки. — Ті, що від нас відійшли. — Бібліографія.

УКРАЇНСЬКА КНИГА. Місячник присвячений бібліольогії та бібліофільству. Орган Бібліольогічної Комісії Наукового Товариства ім. Шевченка та Українського Товариства Бібліофілів у Львові. Річник II. Ч. 1. Січень. 1938. Львів. Зміст: Є. Ю. Пеленський: „Украинская Литературная Лѣтопись“. — П. Зленко: Українські приватні бібліотеки. — Н. Я.: Типографічне оформлення оповістки. — Огляди. — Хроніка. — Рецензії.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА. Місячник. Рік II. Ч. 2 (12). Лютий 1938. Стрий. Зміст: Д-р Зиновій Лисько: Василь Барвінський. — Д-р Федір Стешко: З історії української музики XVII ст. (Церковна музика в Галичині).— Евген Козулькевич: Українська скрипкова література. — Д-р Василь Витвицький: До справи театральної салі у Львові. — Бібліографія. — Хроніка й Рецензії. — Пресовий фонд „У. М.“ — Листування Редакції й Адміністрації.

НИВА. Часопис присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXXIII. Ч. 2. Лютий 1938. Львів. — Зміст: о. Н. Павлосюк: Дискусія на Свят-Вечір. — о. О. Кміт: Плекаймо церковний спів. — о. І. Цимбала: Ревність як головна священнича чеснота. — о. д-р Г. Костельник: Проблема чуда. — Х.: З голосів преси. — Нові книжки. — Вечтина.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА. Економічно-суспільний місячник. Річник XI. Ч. 2. Лютий. 1938. Львів. Зміст: На овраю днів (Актуальні замітки). — І. Витанович: Андрій Жук (Ілльченко). — В. Тотоміянц: Тойогіко Каґава, японський кооператор.— С. Бородаєвський: Сільсько-господарська кооперація в Сполучених Державах. — Е. Коберський: Протикооперативні заходи в організації торговлі. — І. Добрянська: По селах. — Е. Перейма: Нова промислова округа Польщі. — Серед книг.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ. Орган Українського Технічного Товариства. Рік XIV. Ч. 2. Лютий, 1938. Львів. Зміст: Дві культури. — Штучні матеріяли. — Досліди над дійністю металів і стопів. — За матеріяльну базу „Технічних Вістей“. — Перед загальними зборами. — Технічно-господарський огляд. — З життя У. Т. Т.

ВІСТЬ. Місячник літературної, наукової, мистецької і громадської думки. Річник I. Книжка 1. Січень 1938. Львів. Зміст: Олександер Кондратюк: Присяга. Благословенство, Герой без імени. — Йосип Ховайло: На Поліссі. — О. Кондро: Літературна творчість. — Олександер Кондратюк: Пімонтівські мерці. — О. Л.: Дійсність. Пресові хвилі. — Від Редакції. — Від Адміністрації.

ВІДРОДЖЕННЯ. Ілюстрований журнал українського протиальокогольного і протинікотинного руху. Рік XI. Ч. 2. Лютий, 1938. Львів.

УЧИТЕЛСЬНЕ СЛОВО. Орган „Взаїмної Помочі Українського Вчительства“. Рік XXVI. Ч. 3 (262). Львів.

ВІСТИ З ЛУГУ. Двотижневик. Рік XIII. Ч. 2-3, 4. Львів.

ШЛЯХ. Релігійно-громадський часопис для народу. Видання Т-ва ім. Петра Могили. Рік II. Ч. 2 (10). Лютий 1938. Львів.

НА СЛІДІ. Журнал молоді. Рік III. Ч. 2. Лютий 1938. Львів.

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. Ілюстрований місячник присвячений для поширення, почитання й набоженства Пресв. Діви Марії. Рік III. Ч. 2. Лютий 1938. Львів.

тенські школи. В Ринку буревій зірвав дах з камениці інж. Бистшицького. Пожежвій сторожі вдалося наложити дах на каменицю щойно по двогодинних зусиллях. Далі буревій вирвав кількасотлітню липу і перекинув її через паркан на вулицю. В околиці Перемишля буревій повиривав з корінням придорожні дерева, поломив телеграфічні стовпи, зривав телефонічні дроти, дахи зі селянських хат і т. д. Майже всі антени радія в Перемишлі і в околиці позривані. Розміри шкід сягають кількадесять тисяч золотих. — Буревій лютував теж над Бродами над околицею. В багатьох каменицях повилітали вікна. Крім того буревій знищив засіви жита і пшениці.

— Морфіністи перед судом. У львівському процесі за вбивство Ольги Закшевської при вул. св. Софії обое підсудні відпекуються вбивства і складають вину одно на другого. У понеділок і вівторок пересунувся перед судом цілий торовід свідків, які обтяжили підсудних. З їх зізнань виходить, що обое були налоговими морфіністами і вбивство виконали тому, щоби придбати гроші на цю страшну отруту. Процес закінчиться щойно в середу.

— Велика пожежа. У Стрільбичах, пов. Самбір, у хаті Андрія Блажка вибухла пожежа, що наслідком сильного вітру перекинулася на сусідні будинки. За нецілої пів години стануло в вогні 18 хат. Зовсім згоріло 16 хат вартости приблизно 20 тис. зол. Пожежа вибухла була в год. 20.45, а альокалізувала її щойно в год. 24 огнева сторожа зі Старого Самбора. В пожежі попікся 80-літній Іван Янів і помер до кількох годин.

— Краєва хроніка. Городський суд у Рудках засудив М. Мартина з Дубанович на 8 місяців вязниці і приміщення в заведенні для непоправних тому, що тепер суд засудив його вже II-ий раз за крадіж. — Перед судом присяглих у Ряшеві відповідала Міна Рут-Вістрайх за розкидання комуністичних летючок біля одного з ряшівських полків. Дістала 2 і пів року вязниці.

— Самогубство „Опира" зі Скерневіц. За вбивником дружини і доньки ген. Козіцького та їх служниці і бони — ординансом Брониславом Яновським, званим тепер „опирем зі Скерневіц", розіслала поліція і військова жандармерія стежні листи. Слідство виявило, що Яновський мав від кількох років приятельку Владиславу Квятковську, з якою мав трилітнього синка. З нею і з дитиною втік убивник зі Скерневіц ще в пятницю. Яновський походить з Лодзі, не вмів ні читати ні писати і заробляв як слуга в господарстві в доокружних селах. Родина вбивника мешкає на передмістю Хойни в Лодзі. Там теж поліція уладила облаву і затримала кілька осіб, між ними брата вбивника, Йосифа Яновського, караного за крадіж, його сестру Брониславу, тітку Маріянну і три особи з дальшої родини. Сам убивник був теж уже караний. Квятковська приїхала з Лодзі за вбивником до Скерневіц і не була ніде зголошена. На прожиток заробляла послугою в кухні місцевого полку піхоти. Далі слідство виявило, що вбивник заявив сусідам у пятницю рано, що дружина генерала і донькою і зі службою виїхала до Варшави до недужого чоловіка. Коло год. 10. позамикав віконниці і покинув помешкання. Щойно вечором Яновський відїхав з приятелькою і дитиною зі Скерневіц до села Цеглова недалеко Мінська Мазовецького, де мешкає мачуха Квятковської Шмятрова. В суботу і в неділю ходив ще зі своєю приятелькою по вулицях Мінська Мазовецького в одінню, загарбанім з помешкання генерала. Конец у неділю поліція звернула вже на обох увагу — Яновський з приятелькою покинув швидко місто. Квятковську арештувала поліція в понеділок вечором і відвезла до Варшави, де її переслухують. За Яновським уладила поліція погоню, який скривався в хаті Марціна Садовського в селі Гуга Куфлевська, 5 км. від Цеглова, 17 км. від Мінська М. Там теж поліція облягала його цілу ніч і не могла його арештувати, бо вбивник засипував поліцію рясними стрілами з револьверів. Тому з Варшави прислали спеціяльний відділ поліції в панцирках, щоби схопити Яновського за всяку ціну живим. Тимчасом Яновський двома останніми стрілами тяжко зранився і помер. — У Скерневіцах відбувся величавий похорон дружини і доньки ген. Козіцького.

— Страшна залізнича катастрофа. В ночі зі суботи на неділю трапилася страшна залізнича катастрофа на шляху Ревс — Барсельона. Поїзд, що їхав з Леріди до Тарагони зударився з товаровим поїздом. Два вагони зовсім розбиті. 19 осіб убитих, 168 ранених.

— Смерть адютанта Гебельса. Підчас катастрофи бомбового літака під Берліном минулої пятниці згинув 25-літній кн. Вільгельм Фрідрих фон Шавмбург Ліппе, який був поручником летунства та адютантом мін. Ґебельса. Міністерство летунства не потвердило ні не заперечило цієї вістки.

— Ріжні вісти. Під Картагіною в Колюмбії розбився автобус. У катастрофі згинуло 11 осіб, 14 було тяжко ранених. — Зі Сан Сальвадор надійшли вістки, що з місцевости Порто Сегуро втікає в переполосі населення, бо хвилі океану загрожують заливом міста. Вода знищила вже кілька домів.

— Справлення помилки. В попередньому, 50. ч. „Діла" у статті „Ревія народніх одягів" надруковано помилково: „..одяг зі Славська... на голові „чичка"; має бути: „кичка".

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „БУРЕВІЯ".

Кілька чи може вже більше років тому несподіваний буревій змів з лиця землі один із найкращих явайських острівців. Той острівець був один з найчарівніших, найзахисніших закутин землі, де природа дала людям усе, щоб вони могли зазнавати безжурного щастя у сонці, воді та зелені. Ніщо не вказувало на те, що буревії можуть там бути небезпечні. Одного дня острівець щез під водою з усіма людьми та будинками, як паперова забавочка. Оця трагічна подія послужила американському режисерові Фордові за тему до фільми. Більшу її частину займає історія щасливої молодої пари на острові Манукура. Найбільший красунь острову, найкращий моряк і плавець мусить розстатися із своєю молодою жінкою, відїжджаючи на англійському кораблі на Тагіті. Там у борі обороняючися перед якимсь „білим" достойником, ударяє противника так сильно, що розторощує йому щоку і за це їде на 6 місяців до вязниці. Кожна спроба його втечі приносить йому щораз більшу кару, яка зростає до 6 років. Основою фільми є боротьба цієї „дитини природи" з путами законів, яких він не розуміє, кохаючи понад усе свободу. Цей мотив ми бачили вже в неодній іншій фільмі, але він повторений тут не гірше. Зате слабше випали сцени в самої природи, трохи банальні, відомі з ріжних інших фільм. Кульмінаційною точкою фільми є сцени буревію, що приходить, наче пригадка для тих, що не розуміють свободи на лоні природи та мешканців чудової закутини. Головну ролю грає не професійний актор, мабуть один із тубільців явайських островів Джон Гол, подивугідний спортовець, його партнерка Доротея Лямур. Фільма має великий успіх. Сцени буревію відтворені так, що маємо справді повну ілюзію дійсности.

—o—

Спортові новинки.

Друга висока перемога Руси. В Ужгороді відбулися другі товариські змагання, на яких було всього 800 осіб. Цей мечч уже не мав тренінгового характеру. Противником Руси була дружина КСЦ Кр. Хлюмец. Русь перемогла знову у високім відношенні 10:0 (6:0). Ворота для Руси здобули: Мозер 6, Кріж 2 і Пеґалик.

Чеська Державна Ліга. Спарта — Вікторія Пльзень 5:0 (1:0); СК Жіденіце — Вікторія Жижков 1:0 (0:0), СК Пльзень — СК Пардубіці 3:0 (0:0); Шлеська Острава — Наход 7:0 (6:0)!!! Сензаційний вислід, бо ніхто не сподівався, щоб Наход, який витрав м. неділі зі Славією програв в поцілком Ліги. Славія (Прага) — Простейов 9:0 (5:0)! Також сензаційний вислід. Простейов — це лиш тінь колишньої знаменитої дружини, що брала участь у змаганнях Мітропи.

Австрійська Ліга. Адміра — Віена 2:2, Рапід — Австрія 3:0, ФЦ Він — Сімерінг 5:0, Фаворітнер АЦ — Вакер 3:0.

Мадярська Ліга. Кішпешт — Гунгарія 3:1; Уйпешт — ЕТО 7:0; Ференцварош — Будаі XI 3:0; Електромош — Терекаваш 2:1; Будафок — Фебус 4:1; Сраєтавкої — Бочкаї 1:1; Сеґед — Немзеті 4:1.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

М-р Ярослав Падох: ГРУНТОВИЙ ПРОЦЕС ГЕТЬМАНЩИНИ. Накладом Союзу Українських Адвокатів. Львів 1938. Стор. 52, ф. 8°.

Борис Вільхівський: ВІЛЬНИЙ НАРІД. Бібліотека українського державника. Том І. В-во „Варяг". Варшава, 1937.

Беніто Муссоліні: Nacigare necesse. — Промови і писання за час 15. XI. 1914—28. X. 1922. Частина І і ІІ. Переклав Михайло Островерха. Видавництво „Нова Доба". Львів 1938.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Ілюстрований популярно-науковий журнал місячник. Рік XI. ч. 2. Лютий 1938. Львів. Зміст: С. Орлик: По двох століттях. — В. С.: Два скромні ювилейні свята. — Мирон Дольницький: Рухи суходолів. — Стефан Щурат: З минулого фотографії. — Іван Велигорський: Вплив почуття на зміну значіння слів. — Василь Пачовський: Шота Руставелі — безсмертний співець Грузії. — Ва.: Літературні нагороди в 1937 р. — Микита Думка: На вежах Вавилону. — Маріян Стахурський: Кров — життєдайна складовина тіла. — Б. Галайчук: Крим. — Володимир Барагура: Вплив середовища на дитину. — Гр. Бобин: Картопля. — Ярослав Пастернак: Бувальщина за пів сотні літ. — Франц Коковський: Заповіт. — Лев Ясевич: Сталеві верблюди. — О. В. Час. — Теофіл Коструба: Літописець Яків, стольник короля Данила. Олександер Цинкаловський: Болгар. — рс.: Залізні шини на 1000 м. заяд. — В. С.: Юліан Січинський. — 10 літ „Кооперативної Республики". — Е. Жарський: Значіння руханки. — Ті, що від нас відійшли. — Бібліографія.

УКРАЇНСЬКА КНИГА. Місячник присвячений бібліольогії та бібліофільству. Орган Бібліольогічної Комісії Наукового Товариства ім. Шевченка та Українського Товариства Бібліофілів у Львові. Річник II. Ч. I. Січень. 1938. Львів. Зміст: Є. Ю. Пеленський: „Українская Литературная Лѣтопись". — П. Зленко: Українські приватні бібліотеки. — Н. Я.: Типографічне оформлення оповістки. — Огляди. — Хроніка. — Рецензії.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА. Місячник. Рік II. Ч. 2 (12). Лютий 1938. Стрий. Зміст: Д-р Зиновій Лисько: Василь Барвінський. — Д-р Федір Стешко: З історії української музики XVII ст. (Церковна музика в Галичині). — Євген Козулькевич: Українська скрипкова література. — Д-р Василь Витвицький: До справи театральної салі у Львові. — Бібліографія. — Хроніка й Рецензії. — Пресовий фонд „У. М." — Листування Редакції й Адміністрації.

НИВА. Часопис присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXXIII. Ч. 2. Лютий 1938. Львів. — Зміст: о. Н. Павлосюк: Дискусія на Свят-Вечір. — о. О. Кміт: Плекаймо церковний спів. — о. І. Цимбала: Ревність як головна священича чеснота. — о. д-р Г. Костельник: Проблема чуда. — Х.: З голосів преси. — Нові книжки. — Вечірня.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА. Економічно-суспільний місячник. Річник XI. Ч. 2. Лютий. 1938. Львів. Зміст: На справи днів (Актуальні замітки). — І. Витанович: Андрій Жук (Ювілейно). — В. Тотомірин: Тойогіко Кагава, японський кооператор. — С. Бородаєвський: Сільсько-господарська кооперація в Сполучених Державах. — К. Коберський: Протикооперативні заходи в організації торговлі. — І. Домбчевська: По селах. — Е. Перейма: Нова промислова округа Польщі. — Сорад книг.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ. Орган Українського Технічного Товариства. Рік XIV. Ч. 2. Лютий. 1938. Львів. Зміст: Дві культури. — Штучні матеріяли. — Дослідн над дійністю металів і стопів. — За матеріяльну базу „Технічних Вістей". — Перед загальними зборами. — Технічно-господарський огляд. — З життя У. Т. Т.

ВІСТЬ. Місячник літературної, наукової, мистецької і громадської думки. Річник 1. Книжка 1. Січень 1938. Львів. Зміст: Олександер Кондратюк: Присяга. Благословенство, Герой без імени. — Йосип Хоменко: На Поліссі. — О. Кондро: Літературна творчість. — Олександер Кондратюк: Пімонтівські мерці. — О. Л.: Дійсність. Прості книжі. — Від Редакції. — Від Адміністрації.

ВІДРОДЖЕННЯ. Ілюстрований журнал українського протиальногольного і протинікотинного руху. Рік XI. Ч. 2. Лютий. 1938. Львів.

УЧИТЕЛСЬКЕ СЛОВО. Орган „Взаїмної Помочі Українського Вчительства". Рік XXVI. Ч. 3 (282). Львів.

ВІСТИ З ЛУГУ. Двотижневик. Рік XIII. Ч. 2-3. 4. Львів.

ШЛЯХ. Релігійно-громадський часопис для народу. Видання Т-ва ім. Петра Могили. Рік II. Ч. 2 (10). Лютий 1938. Львів.

НА СЛІДІ. Журнал молоді. Рік III. Ч. 2. Лютий 1938. Львів.

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. Ілюстрований місячник призначений для поширення, почитання й набоженства Пресв. Діви Марії. Рік III. Ч. 2. Лютий 1938. Львів.

Театри.

Великий Театр:
Середа 9. III. год. 7.30 веч. „Дорогоо Тонка“ премієра.
Четвер 10. III. год. 7.30 „Дорогоо Тонка“.

Театр Ріжнородностей:
Середа 9. III. год. 7.30 „Незвичайна подорож“.
Четвер 10. III. год. 7.30 „Незвичайна подорож“.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій“ екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Царський кур'єр“ на основі Жіль Верна.
БАЛТИК: „Наступ на світанку“.
ВАНДА: „Петро Ібетсон“, „Орел летить до Китаю“.
ҐРАЖИНА: „Фройляйн Доктор“; „Я була шпіоном“.
ЕВРОПА: „Я винувата“.
КАСІНО: „Еспанський метелик“ (Дж. Мекдональд).
КОПЕРНИК: „Шулерів роман“ із Сашею Ґітрі.
МАРУСЕНЬКА: „Без свідків“; „Звірі дикого Заходу“.
МЕТРО: „Пенні“.
МІРАЖ: „Танцюючий пірат“.
МУЗА: „Пропавший свідк“; „Кінець пані Чейні“.
ПАКС: „Гальжа“.
ПАЛЯС: „Обожана“ з Мартою Еґерт.
РАЙ: „Місячна соната“ (Падеревський).
РІЯЛЬТО „Не вір мужчині“.
СВІТ: „Пострах опери“; „Великий злин“.
СТИЛЕВЕ: „Історія одної ночі“ і рев'я.
ТОН: „Останній поїзд до зруйнованого міста“ і „Гра життя“.
УТІХА: „Кливаки і пазурі“ та рев'я.
ХИМЕРА: „Шерльок Гольмс і д-р Ватсон“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Острів Ява“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовид“ (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Швайцарія“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 9. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: З пригод лісових людей, Музика і пл.; 11.40 Бетовен: В'ол. соната ц-дур оп. 102. ч. 1. пл., 12.03 Полуднева авд. 13.45 Інформ. газетка в українській мові; 13.55 Великі марші, пл.; 14.30 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.40 Умовини конкурсу ККО, 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. Із. Лімме: „Коронар у Галичині“. Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „На що полює жовтий, дикий дінго“ гутірка для старших дітей. 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Концерт мандолінистів, спів; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 „Двацятьліття червоної армії“; 17.15 В. Малішевський: Смичковий квартет ес-дур; 17.50 Пасерство; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Краї та пісні, попурі з пл.; 18.20 „Хрести на бігу-дї“; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Образок із пов. Гулевича: „Заверюха“; 19.30 Жартівливі пісні, хор; 19.35 Самотина молодости, гутірка Старого Доктора; 20.00 „Із 1001-ої оперетки“ розр. концерт. сопран, тенор, форт.; у перерві в год. 20.20 Куток гумору; 20.45 Веч. деник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Чвертьгодина поезії; 22.00 Популярний концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.

Четвер, 10. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Шопен — муз. поранок для гімназій; 11.40 Твори Чайковського. пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Комунікат льв. Хліб. Палати; 13.50 Оперові дуети й терцети, пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лімма „Коронар у Галичині“. Музика в пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музика в молодю; 16.15 Концерт солістів, форт., спів, віол.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Про Мик. Коперника; 17.15 Сальон. орх.; 17.50 Спортовий порадник; 18.10 Як робити закупна; 18.20 Молодь перед мікрофоном; 18.35 Для сільської молоді; 18.40 Листи та програми; 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Пушкінський поранок“ Яр. Івашкевича; 19.30 Скрипк. рецітал Евг. Умінської в супр. форт.; 20.00 Розр. концерт; 21.45 Забутий поет — Фр. Новіцький; 22.00 Концерт присв. творам Шимановського, форт., спів; 22.50 Останні вістки; 23.00—23.30 Із спікерового альбума.

Пятниця, 11. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Мала Еліза“; 11.40 Еспанські пісні Мануеля де Фалі з пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 14.30 Легка музика з пл.; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лімма „Коронар у Галичині“. Музика в пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Зазуля, авд. для дітей; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Концерт військ. орх.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Із історії сусп. опіки на селі; 17.15 Форт. твори на 4 руки; 17.50 Огляд видань; 18.00 Спітовий комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Розр. концерт у вик. сал. тріа; 18.30 18.55 Програма на завтра; 18.35 Про львівського краєвида-письменника; 18.50 Спорт; 19.00 Театр Уяви „Ліс-Микита“ Ґетого, у перекл. Стаффа; 19.30 Нар. пісні ленчицької землі у вик. 3-гол. хору; 20.00 Симф. концерт. орх., скрипка; у перерві коло год. 21.00 Веч. деник. акт. гутірка; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Розр. сальон. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 9. березня 1938.

БЕРЛІН 20.00 Симф. концерт. 21.30 „Ляботега фантастіка“ балет Россіні; БІЛГОРОД 20.00 Спів. рецітал, 20.30 21.00 Гумор. 21.30 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 „Вікторія та її гузар“ оп. Абрагама; БУДАПЕШТ 18.30 20.00 Цит. музика, 21.25 Оп. орх.; ВІДЕНЬ 17.25 Спів. 17.50 18.00 Форт., 18.30 Вес. авд. 18.55 19.00 20.00 21.00 22.00 Вечір опер; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Скрипка, 20.15 Лицарські мельодії. 22.30 „Фантазіштіке“ на кларн. і форт. Шумана; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; ЛЬОНДОН РЕДЖ 21.00 Музика півд. морів — гавайські пісні й танки; МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Ля жонглер де Нотр Дам“ оп. Массенета; ПРАГА 15.15 Пісні, 19.25 Легка музика та веселі пісеньки; РАДІО ПАРІ 21.30 Пісні, 21.45 Скрипка. 22.00 23.00 Ґалевий концерт;РИМ 17.15 Солісти. 19.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.35 Форт. СОФІЯ 19.15 20.00 21.00 „Евген Онєгін“ оп. Чайковського.

Четвер, 10. березня 1938.

БЕРЛІН 21.10 Танц. музика; БІЛГОРОД 18.15 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 18.30 19.00 Цит. муз. 19.30 20.00 Опера. 21.00 Форт. сонати Доґнанія. 22.05 23.00 Військ. орх.; ВІДЕНЬ 15.15 Казки. 17.20 Сонати на віол. і форт., 19.40 20.00 21.00 Віденські мельодії. 21.10 22.00 Віднайдені Гайднові твори; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Форт. 20.00 21.15 Вечір оп. музики, 22.30 Соната на скр. і віол. Мірш.Ріцкоса; КОШИЦІ 18.00 Голубінка; Шевченко та чеське відродження; ЛІОН 21.30 22.00 23.00 „Кастор і Поллюкс“ оп. Рамо; МІЛЯНО 17.15 Сопран, баритон, 21.00 22.00 Комедія, опісля скрипка; ПРАГА 17.10 18.00 Муз. авд. для дітей. 19.30 20.00 21.00 „Гелі“ оп. Фібіха; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 21.30 22.00 23.00 Невідомі Шубертові твори, симф. концерт; РИМ 17.15 Солісти, 21.00 22.00 23.00 „Ля Валлі“ оп. Каталяніа; СТОКГОЛЬМ 18.45 Пісеньки англ. і ам., 19.30 20.00 Симфонія ч. 3 „Ероїка“ Бетовена.

Пятниця, 11. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Оперетков мельодії; 20.00 „Гарна пригода“ ком. Кеавета. 21.00 Розр. концерт; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 23.00 „Викрадення зі сераю“ оп. Моцарта; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Циг. музика, 20.25 21.00 22.00 „Памяті Губая“, концерт оп. орх., хору та солістів; ВІДЕНЬ 15.15 Дуті інструменти. 17.00 Для дітей, 17.35 Солісти, 19.25 Вес. муз. авд., 20.00 21.00 22.00 „Ірод і Маріямна“ траг. Гебеля, 22.20 23.00 Віденські мельодії; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні; КОШИЦІ 18.00 „Старі парубки“ скеч Аверченка. Нар. переказн „Про грибки“ та „Бабці“, 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Танц. музика. 21.00 22.00 Муз. комедія; ПРАГА 12.35 Солісти. 16.40 Квінтет ц-дур Бетовена, 18.25 Соната е-моль Франкера на скр. і форт. 22.20 Форт. твори Моцарта; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика. 21.15 Пісні. 21.30 22.00 Театр Уяви; РИМ 21.00 22.00 Композиторський концерт Р. Штравса.

Радіокутик.

М. РОСТАНД НЕПОЖАДАНИЙ.

В Ліль недавно виник конфлікт між представниками радіостанції Радіо-РТТ-Нор та представниками французької державної радіофонії. Предметом спору була помічена радіорозсильнею в Ліль трансмісія слуховища М. Ростана „Імператриця Катерина“. Представники цієї округи признали, що твір Ростана, де за багато говориться про людські пристрасти, не відповідає „родинним засадам“ мешканців цієї частини Франції. Тому вони рішуче домагалися скреслити авдицію з програм радіостанції в Ліль. В цьому спорі вже не вперше вирішає проблема моральности авдицій, що викликують стільки суперечних думок. Якщо суворість осуду є дуже бажана у відношенні напр. до двозначних пісеньок, яких вартість не можна пояснити високим артистичним рівнем, то така суворість видається небезпечна у відношенні до творів, що мають признану високу літературну вартість. Може найкращим розвязанням цього спірного питання було попередження авдицій осторогою, щоб батьки могли вберегти своїм дітям авдицій, які не відповідають їх вікові.

АМЕРИКАНСЬКІ ТЕЛЕВІЗІЙНІ ГОРОСКОПИ.

У Сполучених Державах Америки телевізія вже існує, та все ще не є вона доступна для поодиноких осіб. Беручи під увагу систему звукової радіофонії в Америці, будучина телевізії є там дуже проблематична. Справа ця вяжеться зі спеціяльними відносинами в Америці. Американці хотять радше „бачити чи вдасться“, а навіть мати повну певність що вдасться, щоб взагалі почати відповідну акцію для організації телевізії. Звукова радіофонія розвинулася завдяки приватному капіталові, тому зрозуміло, що ці самі чинники цікавляться введенням телевізії в Америці.

За багато літ американське населення звикло безплатно користати з радіових програм. Тепер можнаб намовити слухачів, щоб вирівнали рахунки при помочі програм оплачуваних рекламовими фірмами, так як це робить радіо. Одначе тепер все частіше дискутують в Америці потребу ввести „закуплені“ авдиції.

Американські спеціялісти перевели вже вступні праці над методами реклями до спеціяльних телевізійних умов. Вони стверджують, що телевізія моглаб охопити своїм обсягом яких 65 мільйонів американського населення, колиб при її розбудові застосували методу посередження телевізійних уряджень в найбільш залюднених містах при помочі пересильних станцій, що працюють на ультрависоких напругах, або при помочі пізосередникового кабля. Яка це коштовна річ, видно хочаб з того, що за'инсталювання кабля, який лучить Ню Йорк з Філядельфією, де в минулому році надавали пробні кінові картини, коштувало пів мільона долярів. Хоча телевізія в Америці розвивається дуже слабо, то всеж буде вона представлена в найближчому році на світових торгах в Ню Йорку.

БІРЖА.

Львів, 8 березня 1938

Гроші.

Купно-продаж: Бельги бельг. 89·60 89·15. Доляри американські 5·27·00, 5·25·5. Доляри канад. 5·26·50—5·24·00. Фльорени гол. 295·50—293·85. Франки фр. 17·24—16·95. Франки швайцарські 122·62—122·02. Фунти англ. 26·50—26·34. Ґульдени данц. 100·25—99·75. Корони ч 17·50—16·50. Кор. дан. 118·35—117·50. Кор. норв. 133·15—132·15. Корони шв. 136·49—135·50. Ліри італ. 22·00—21·10. Марки фінськ. 11·75—11·50. Марки нім. 103·00 — 98·00. Шилінги австр. 90·00—85·00. Тель Авів 26·25—25·95. Марки нім. срібні 120·00 — 115·00.

Акції.

Банк Польський 113·00. Цукор 36·30. Вугіль 31·75. 31·50. Ліліпоп 64·50. Маржеів 14·25. Островець 57·00. Стараховиці 40·00, 39·00. Габербуш 48·25.

Папери.

4% пів прем. внутр. 66·38, 66·50. 5% ін. 1 ем. 85·75 серія пенот. 3% пож. інв. 1 ем. 84·50 серія пенот. 5% коверс. 70·00 прем. дол. 41·65, 4% консол. 67·63.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 8 березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·30 зол.
молоко 18—19 сот.
(яйце копа) 3·40—3·45 зол.

Тенденція на всі артикули сильна. Попит оживлений.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів Руська [illegible]